

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Dotační příležitosti a možnosti vybrané obce a jejich využití
Grant Opportunities and Possibilities of the Selected Village and their Use

Student: Bc. Lucie Plhalová
Vedoucí diplomové práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Plhalová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Téma: Dotační příležitosti a možnosti vybrané obce a jejich využití
Grant Opportunities and Possibilities of the Selected Village
and their Use

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika vybrané obce Moravskoslezského kraje
3. Charakteristika dotačních titulů a jejich účtování
4. Analýza dotací ve vybrané obci
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. Praha: Acha obec účtuje, 2010. 260 s. ISBN 978-80-2545-609-5.

SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky 2015 – 353 postupů účtování*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 656 s. ISBN 978-80-7263-937-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, kromě příloh č. 1 – 7, vypracovala samostatně.
Přílohy mi byly poskytnuty obcí Velká Polom.“

V Ostravě dne 22. 4. 2016

Bc. Lucie Plhalová

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Charakteristika vybrané obce Moravskoslezského kraje	6
2.1 Význam a rozdělení neziskového sektoru v České republice	6
2.1.1 Municipální účetní jednotky	7
2.1.2 Potencionální zdroje financování činností neziskových organizací.....	9
2.2 Charakteristika vybrané obce	10
2.2.1 Obyvatelstvo	11
2.2.2 Sociální situace obyvatel v obci.....	13
2.2.3 Spolková, osvětová, informační činnost a hospodářství v obci.....	14
2.2.4 Ekonomická situace	15
2.2.5 Trh práce	15
2.2.7 Správa obce.....	16
2.2.8 Finanční gramotnost obce	16
2.2.9 Souhrnné výsledky ankety v obci Velká Polom	18
2.3 Sdružení Mikroregionu Matice Slezské.....	20
2.3.1 Obecné informace, orgány a cíl sdružení.....	20
2.3.2 Členské obce sdružení.....	21
2.3.3 Geografický popis mikroregionu	21
3 Charakteristika dotačních titulů a jejich účtování	23
3.1 Vymezení pojmu dotace	23
3.2. Finanční hospodaření územních samosprávných celků.....	24
3.3 Rozpočtový proces	29
3.4 Účast státního rozpočtu na financování programu	33
3.5 Hospodaření s prostředky Národního fondu	35
3.6 Účtování dotačních titulů.....	37
3.7 Investiční záměr a výběr dotačního programu	43
4 Analýza dotací ve vybrané obci.....	47
4.1 Dotační příležitosti obce za minulá období a jejich využití v obci	47
4.2 Dotační možnosti za programovací období 2014 – 2020	50

4.2.1 Dotace na výstavbu bytových jednotek.....	50
4.2.2 Dotace na zbudování čističky odpadních vod.....	53
4.2.3 Analýza dotačních možností dle hospodaření obce v letech 2014 - 2020	55
4.3 Dotační příležitosti obce v rámci sdružení Mikroregionu Matice Slezské	60
5 Závěr.....	62
Seznam použité literatury.....	64
Seznam zkratk	67
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit dotační úspěchy obce v minulém období a analyzovat dotační možnosti za programovací období 2014 – 2020 a vyhodnotit jejich dopady na regionální rozvoj obce.

Diplomová práce je členěna do dvou hlavních částí: teoretické a praktické. Teoretická část druhé kapitoly se zabývá vysvětlením významu neziskového sektoru v České republice a municipálních účetních jednotek. Diplomová práce charakterizuje obec Velkou Polom v Moravskoslezském kraji a to zejména věkovou strukturu obyvatel a jejich vzdělání, sociální situaci obyvatel v obci, ekonomickou situaci a hospodaření a majetek obce. Rovněž popisuje sdružení Mikroregionu Matice Slezské, ke kterému patří mimo jiné také obec Velká Polom.

Teoretická část třetí kapitoly se zabývá charakteristikou dotačních titulů a to vymezením pojmu dotace dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech státního rozpočtu, finančním hospodařením územních samosprávných celků, rozpočtem v obci, dále financováním programů ze státního rozpočtu, hospodařením s prostředky národního fondu, účtováním dotačních titulů a samotný výběr dotačního programu.

Praktická část čtvrté kapitoly analyzuje dotace ve vybrané obci v rámci dotačních příležitostí za minulé období a dotační možnosti za programovací období let 2014 – 2020 a jejich využití.

Při zpracování diplomové práce byly použity různé metody. U poměrových ukazatelů byly využity položky dle výkazů Fin 2 – 12 M obce za jednotlivé sledované roky a jejich následná komparace a deskripce v rámci sledovaných období. Byla použita, jak analýza retrospektivní, tak analýza prospektivní. U prospektivní analýzy byla použita metoda predikce salda příjmů a výdajů v letech 2017 – 2020, na které byla demonstrována schopnost využití dotačních zdrojů a potažmo schopnost financování celé investice včetně použití vlastních zdrojů.

2 Charakteristika vybrané obce Moravskoslezského kraje

Obec Velká Polom vznikla v době před asi 725 lety. Osadníkům, kteří chtěli osídlit zalesněné území, jako by pomohla příroda sama. Přišla hrozivá bouře a prudká vichřice, která vylámala z kořenů staleté stromy. Na vzniklé mýtině si pak osadníci z polámaných stromů postavili svá obydlí. S touto legendou je spojen i znak obce znázorňující zlomený strom. První zmínka o Velké Polomi pochází z roku 1288, obec však mohla vzniknout i dříve.

Zastupitelstvo obce je jednadvacetičlenné, bylo zvoleno v řádných volbách a to v roce 2014. Starostou Háj ve Slezsku je pan Karel Palovský a jeho zástupcem je pan Ing. Rostislav Kostelňák.

Rada obce Háj ve Slezsku má 7 členů. Je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti obce. Rada obce se skládá ze starosty, jeho zástupce či zástupců a dalších radních, kteří jsou voleni obecním zastupitelstvem z řad jeho členů. Počet členů obecní rady musí být vždy lichý. [13]

2.1 Význam a rozdělení neziskového sektoru v České republice

Existence neziskových organizací je jednou z podmínek pro zdravé naplnění principů demokracie a jejich předmětem činnosti jsou aktivity zejména v oblastech, které jsou pro fungování společnosti důležité a přitom nejsou pokrývány podnikatelskými subjekty. *Jak tvrdí Otrusínová a Kubičková (2011, s. 1), “ v souvislosti s označením „nezisková organizace“ je vhodné si ujasnit, že tento pojem jednoznačně neznamená, že jde o organizaci, která nerealizuje žádný zisk, ale o organizaci, kde zisk (rozuměno finanční) není nejdůležitějším motivem její existence. Neziskovostí se rozumí skutečnost, že jakýkoliv zisk organizace musí být použit pro další činnost a rozvoj organizace. “*

Jinými slovy, neziskovým organizacím se v principu nezakazuje vedle hlavního účelu činnosti, kterým organizace směřuje k naplnění svého poslání, vykonávat vedlejší výdělečné aktivity, jejich zisk však musí být zdrojem financování hlavní činnosti. Cílovou funkcí neziskového sektoru je přímé dosažení užítku, který má často podobu veřejné služby.

Neziskový sektor je zaměřen zejména na uspokojování potřeb občanů v oblastech vzdělávání, kultury, zdravotnictví, sociálních služeb, charitě, životního prostředí a veřejné

správě. Nezisková organizace je v nejširším smyslu organizace, která byla založena za jiným účelem než k podnikání.

„Organizace neziskového sektoru lze rozdělit podle různých hledisek a kritérií. Ve vztahu k principům financování na tzv. vládní neziskový sektor, tj. zejména organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace, a nevládní neziskový sektor, tj. obecně prospěšné společnosti, nadace, politické strany, církve. Podle kritéria zakladatele se dělí na veřejnoprávní organizace (založené veřejnou správou), soukromoprávní organizace (založené soukromou fyzickou nebo právnickou osobou) nebo veřejnoprávní instituce (je dána povinností ze zákona, například veřejná vysoká škola)“, jak tvrdí Otrusinová a Kubičková (2011, s. 2).

Základní charakteristické znaky neziskových organizací je, že jsou právnické osoby (s výjimkou organizačních složek státu), nejsou založeny za účelem podnikání a produkce zisku, uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit a mohou, ale nemusí, být financovány z veřejných rozpočtů.

Na první pohled patrné, že se jedná o velmi široké spektrum organizací a institucí s rozsáhlou sférou činností a zájmů, s odlišným zaměřením hlavní a hospodářské (doplňkové) činnosti a odlišným způsobem hospodaření.

2.1.1 Municipální účetní jednotky

Municipálními účetními jednotkami se rozumí obce, kraje, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady soudržnosti a jimi zřizované příspěvkové organizace.

Územní samosprávné celky jsou podle Ústavy České republiky územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Někdy bývají označovány jako územní samospráva.

Kraj a obec jsou veřejnoprávní korporace a vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Mají vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně na základě vlastního rozpočtu příjmů a výdajů s využitím vlastních peněžních fondů. Kraj a obec působí v rámci samostatné a přenesené působnosti.

Jak tvrdí Otrusinová a Kubičková (2011, s. 4), „do samostatné působnosti kraje patří předkládání zákonů Poslanecké sněmovně, předkládání návrhů Ústavnímu soudu, vydávání obecně závazných vyhlášek kraje, volba zástupce kraje, mohou zřizovat a rušit organizační složky kraje a příspěvkové organizace, mohou rozhodovat o účasti kraje v obchodních

společnostech a v obecně prospěšných společnostech. Do samostatné působnosti obce patří spravování záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. Vytváří podmínky pro rozvoj sociální péče, pro uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, výchovy a vzdělání a podobně“.

Obce i kraje jsou účetní jednotkou; pro vedení účetnictví platí vyhláška MF ČR č. **410/2009 Sb. Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.** Územní samosprávné celky vedou účetnictví o stavu a pohybu majetku, o příjmech a výdajích, nákladech a výnosech a o finančních vztazích ke státnímu rozpočtu. Příjmy a výdaje jsou sledovány odděleně v povinném členění podle rozpočtové skladby. Plnění výdajové části rozpočtu se v účetnictví dosud sleduje ze dvou hledisek a to pokladní plnění rozpočtu (tj. evidence na peněžních účtech) a skutečné plnění rozpočtu, kdy rozpočtové náklady představují konečnou spotřebu hospodářských prostředků ve sledovaném období bez zřetele na čerpání (akruální princip).

V České republice existují dva druhy územních samosprávných celků a to základní územní samosprávné celky – obce a vyšší územní samosprávné celky – kraje. Obec je součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje. Vyšší územní samosprávný celek lze vytvořit nebo zrušit pouze ústavním zákonem. Obce i kraje jsou samostatně spravovány zastupitelstvem.

Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti těchto organizací, jestliže to vyžaduje ochrana zákona, a to jedině způsobem stanoveným zákonem. Pravidla hospodaření územně samosprávných celků upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Obce a kraje nemusí všechny potřebné veřejné statky zajišťovat samostatně. Mohou k plnění svých úkolů, k hospodárnému využívání majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizovat další organizace, jak ukazuje Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Organizace zakládané a zřizované územními samosprávnými celky

Obec	Kraj
Organizační složky	Organizační složky
Příspěvkové organizace	Příspěvkové organizace
Obchodní společnosti (a.s., s.r.o.)	Obchodní společnosti (a.s., s.r.o.)
Obecně prospěšná společnost	Obecně prospěšná společnost
Školské právnické osoby podle školského zákona	Školské právnické osoby podle školského zákona
Veřejné výzkumné instituce	Veřejné výzkumné instituce
Veřejná ústavní zdravotnická zařízení	Veřejná ústavní zdravotnická zařízení
Nadace, nadační fond	Nadace, nadační fond
Družstvo	Družstvo
Zájmové sdružení právnických osob (obec s jinými subjekty)	Zájmové sdružení právnických osob (kraj s jinými subjekty)
Mezinárodní sdružení místních orgánů nebo právnická osoba na základě smlouvy o spolupráci	Mezinárodní sdružení se zahraničními partnery (územními samosprávnými celky)

Zdroj: [6, s. 6]

Územní samosprávný celek se může spolu s jinými osobami stát společníkem těchto společností (zejména obchodních nebo obecně prospěšných společností), na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních toků.

2.1.2 Potencionální zdroje financování činností neziskových organizací

„Za potenciální zdroje jsou považovány všechny zdroje, ze kterých mohou neziskové organizace potenciálně získat a čerpat prostředky pro své činnosti. Jde o nenárokové prostředky, které je možno získat na základě žádosti či projektu od nejrozličnějších orgánů, soukromých organizací i jednotlivců. Do této skupiny mimo jiné patří příspěvky ze zdrojů Evropské unie, přímé dotace ze státního rozpočtu, nepřímé dotace ze státního rozpočtu, příspěvky územních samosprávných celků (krajů a obcí), příspěvky od nadací a nadačních fondů, firemní dárcovství či individuální dárcovství“, jak uvádí Stejskal, Kuvíková a Maňátková (2012, s. 109).

V praxi je možné setkat se s problémem, že různé instituce, které poskytují prostředky, tyto prostředky nazývají různými názvy, které nevyjadřují jejich právní formu. Příkladem může být oblíbený pojem „grant“, který může zahrnovat jak dotaci, příspěvek obce či dar. Rozdíl mezi těmito formami má daňové dopady.

„Každá kategorie má svá specifika a podmínky, za kterých mohou být finanční prostředky získány. Spoluúčast na projektu se pohybuje od 10% do 50%. Tzn., že z celkových nákladů projektu může být z daného zdroje uhrazena pouze část. Zbytek dává realizátor buď z vlastních zdrojů, nebo z jiného zdroje“, jak tvrdí Stejskal, Kuvíková a Maňátková (2012, s. 109).

Finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie patří v současné době mezi často diskutovaná témata. Neziskové organizace nestátního typu sice nejsou typickou cílovou skupinou pro tyto prostředky, ale určité prostředky získat mohou. Naopak pro státní neziskové organizace jsou tyto finance významným zdrojem příjmů.

„Přímé dotace ze státního rozpočtu jsou finanční prostředky získané přímo ze státního rozpočtu a tedy mezi příjemcem a poskytovatelem nestojí žádná další instituce. Příkladem přímých dotací jsou dotace na akce z rozpočtu Ministerstva životního prostředí nebo Ministerstva kultury České republiky. Tyto prostředky mohou být poskytovány výběrovým řízením na konkrétní projekty a služby neziskových organizací vyhlašované příslušnými státními orgány (téměř vždy na jeden rok), příspěvky a dotace na základě specifických zákonů, usnesení a nařízení vlády České republiky, vyhlášky ministerstev nebo může jít o veřejné zakázky (týká se většinou humanitárních pomoci, protidrogová prevence a tak dále)“, jak uvádí Stejskal, Kuvíková a Maňátková (2012, s. 111).

2.2 Charakteristika vybrané obce

Obec Velká Polom se nachází v Moravskoslezském kraji, okres Ostrava – město, obcí s rozšířenou působností je statutární město Ostrava. K 1. 1. 2014 bylo v obci trvale nahlášeno 2 036 obyvatel. Svou rozlohou 11, 65 km² se řadí ke středně velkým obcím a leží v nadmořské výšce 336 metrů. Nachází se na spojnici měst Ostrava a Opava.

Touto spojnici je myšlena státní silnice první třídy I/11, která obec dělí na dvě téměř stejné části. Velká Polom sousedí s obcemi Háj ve Slezsku, Dobroslavice, Plesná, Krásné Pole, Dolní a Horní Lhota, Budišovice a Hrabyně. Do správního obvodu stavebního úřadu

Velké Polomi (kromě jí samotné) spadají Budišovice, Čavisov, Dolní a Horní Lhota a Hrabyně.

2.2.1 Obyvatelstvo

Jako jedna z mála obcí v Moravskoslezském kraji vykazuje v posledních letech kladné migrační saldo a také jeden z nejnižších indexů stáří nejen v okrese Ostrava-město, ale také v Moravskoslezském kraji viz Tab. 2.2.

Tab. 2. 2 Vývoj počtu obyvatel obce Velká Polom od roku 2010 do roku 2025

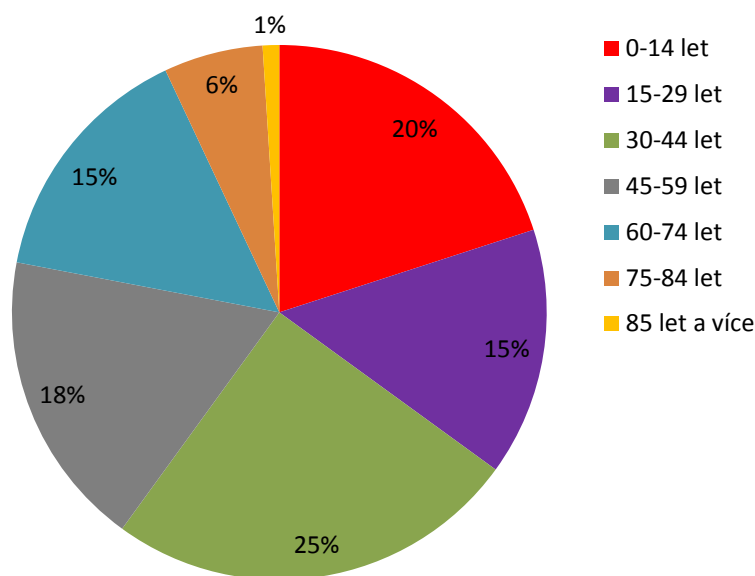
Rok	Stav k 1.1.	Narozeni	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Stav k 31.12.
2010	1776	37	16	103	24	1876
2011	1855	26	17	95	23	1936
2012	1936	18	19	90	28	1997
2013	1997	25	16	65	35	2036
2014	2036	4	26	20	13	2021
2015	2021	11	16	30	17	2029
2025 (prognóza)	3000					

Zdroj: [13, s. 8]

Od roku 2000 počet obyvatel vzrostl až téměř o 500 občanů, a to především díky rychle se rozvíjející zástavbě. K 1. 1. 2000 byl počet obyvatel 1548 a k 1. 1. 2014 to bylo již 2036. Neustálý vývoj obce (kromě roku 2014, kdy nastal mírný pokles obyvatel v obci) pravděpodobně způsobí nárůst počtu obyvatel minimálně na 3000.

K 31. 12. 2013 dosahoval počet obyvatel obce počtu 2 036, z čehož bylo 986 mužů a 1050 žen. Věkový průměr v celkovém rozsahu byl v tomto roce na úrovni 39,3 let, přičemž u mužů byl průměrný věk 38,1 let, u žen o něco vyšší, 40,4 let.

Graf 2.1 Věková struktura obyvatel za rok 2013

Zdroj: [13, s. 9]

Jak je patrné z grafu 2.1, věková struktura je velice dynamická, děti a mládež do 14 let tvoří 1/5 obyvatel, což odpovídá budoucí „ekonomické“ obměně ve věkové kategorii 45-59 (18%), která postupem vývoje se stane součástí ekonomicky neaktivních obyvatel. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří 22% (senioři), 20% děti a mládež a v 15% je smíšená skupina studentů i mladých pracujících. Strukturu dle pohlaví uvádí Tab. 2.3.

Tab. 2.3 Věková struktura obce Velká Polom podle pohlaví za rok 2014

Věk	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	2036	986	1050
0-14	406	200	206
15-29	310	153	157
30-44	514	268	246
45-59	373	174	199
60-74	296	144	152
75-84	112	39	73
85 a více	25	8	17

Zdroj: [13, s. 9]

Na základě rozboru je možné konstatovat, že struktura obyvatel je víceméně vyvážená, podíl žen na celkové populaci obce tvoří 51,6% obyvatel. Nejvíce žen převažuje v kategorii nad 75 let, kde je převaha nejvyšší (souvislost s pravděpodobností dožití). Ve skupinách produktivního věku je převaha žen minimální, zajímavostí je převaha mužů v segmentu věku 30- 44 let.

Pozitivním vlivem je i vzdělanostní struktura obyvatel, která má návaznost na strukturu zaměstnanosti a sociální status obyvatel.

Z Tab. 2.4 je patrné, že obec má nižší procento osob s nižším vzděláním, než ve správním obvodu města Ostrava. Naopak vykazuje vyšší hodnoty v oblasti vyššího vzdělání, což může mít souvislost i s „kladnou migrací“ obyvatel v posledních letech.

Tab. 2.4 Vzdělanostní struktura obyvatel dle Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 v procentech v obci Velká Polom a v Ostravě

Dosažené vzdělání	Velká Polom	Ostrava
Bez vzdělání	0,26%	0,52%
Základní vč. neukončeného	15,85%	18,64%
Střední vč. vyučení (bez maturity)	30,98%	31,76%
Úplné střední vzdělání	28,90%	26,02%
Nástavbové studium	2,94%	2,57%
Vyšší odborné vzdělání	1,24%	1,05%
Vysokoškolské – bakalářské	3,00%	2,34%
Vysokoškolské – magisterské	13,83%	11,36%

Zdroj: [13, s. 10]

2.2.2 Sociální situace obyvatel v obci

Obec disponuje velkým potenciálem mladých obyvatel a nízkou mírou místní nezaměstnanosti. Negativním vlivem, působícím na obyvatele, může být vývoj průměrných mezd v Moravskoslezském kraji, který zaostává za celorepublikovým průměrem.

Srovnáním struktury zaměstnaných obyvatel v obci s celým správním obvodem Ostrava (Sčítání lidu, domů a bytů, 2011) se zjistilo, že převládá, stejně jako v celém

správním obvodu Ostrava, zaměstnanost v průmyslu, jak ukazuje Tab. 2.5. Tento faktor bude mít vliv na současnou sociálně-ekonomickou situaci obyvatel v obci a jejich kupní sílu.

Tab. 2.5 Zaměstnané osoby v obci Velká Polom dle odvětví za rok 2014

Odvětví	Velká Polom	Ostrava
Zemědělství, lesnictví a rybářství	1,3%	0,5%
Průmysl	23,1%	24,4%
Stavebnictví	6,6%	6,4%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	10,5%	10,9%
Doprava a skladování	5,5%	5,9%
Ubytování, stravování a pohostinství	3,4%	3,0%
Informační a komunikační činnosti	3,8%	3,8%
Peněžnictví a pojišťovnictví	1,2%	2,4%
Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	5,6%	8,9%
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	7,2%	5,6%
Vzdělávání	9,7%	7,1%
Zdravotní péče	9,7%	7,2%
Nezjištěno	9,4%	10,8%

Zdroj: [13, s. 11]

2.2.3 Spolková, osvětová, informační činnost a hospodářství v obci

Ve Velké Polomi funguje řada spolků a různých sdružení, kam patří mj. ochránci přírody, dobrovolní hasiči, Tělovýchovná jednota, Jezdecký klub, myslivci, chovatelé, včelaři, Senior klub, hudební kapely, amatérský divadelní soubor, veteráni pořádající srazy historických vozidel apod. Spolková činnost je v obci velice rozmanitá, dbá se na tradice obce, a jsou pořádány každoroční kulturní akce.

Na rozvoj obce mají zásadní vliv investiční projekty, které rozvíjejí prostředí v obci a napomáhají k dlouhodobé udržitelnosti rozvoje obce. Taktéž tím podporují nejen růst kvality života v obci, ale zlepšují podmínky pro současné a budoucí podnikání v obci.

2.2.4 Ekonomická situace

Na katastru obce Velká Polom sídlí celkem 59 právnických osob, kterým bylo přiřazeno IČ a které dosud nezanikly (osoby registrované v RES).

Tyto subjekty jsou v obci v následném zastoupení: společnost s ručením omezením v počtu 35, z čehož je 1 v likvidaci, spolků a společenstev je zde 15, veřejné obchodní společnosti jsou zde 2, stejně jako zahraniční fyzické osoby. Dále se zde nachází pět dalších subjektů, které jsou v obci zastoupeny po jednom. Jsou jimi akciová společnost, církev a náboženská společenství, honební společenství, obec a příspěvková organizace. Kromě těchto je v obci evidováno 371 živností. Ve specializaci subjektů převládá zpracovatelský průmysl, stavebnictví a zemědělství. Významný podíl má také provozování velkoobchodu a maloobchodu. [13]

2.2.5 Trh práce

Situace oblasti zaměstnanosti je příznivá. Statistiky ukazují, že v prosinci 2014 byla míra nezaměstnanosti v obci Velká Polom 4,84%, což odpovídá 64 obyvatelům. V březnu 2015 to bylo 68 obyvatel, což odpovídá míře nezaměstnanosti 4,9 %. Situaci lze tak považovat za stabilní, obec vykazuje velmi nízkou místní míru nezaměstnanosti oproti okolním obcím v okrese Ostrava-město, kde celková míra nezaměstnanosti byla v březnu loňského roku 10,4 %.

Podrobnější přehled o pracovní síle v obci Velká Polom poskytlo poslední sčítání lidu, které proběhlo v roce 2011. Celkový počet obyvatel byl 1861 lidí. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvořilo 907 lidí (505 mužů a 402 žen), z toho zaměstnaných bylo 832 lidí (91,73 %) a nezaměstnaných 75 lidí (8,27 %).

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo v roce 2011 tvořilo 914 lidí (387 mužů a 527 žen). Osob s nezjištěnou ekonomickou aktivitou bylo 40. Vyjíždějících lidí do zaměstnání podle sčítání lidu v roce 2011 bylo 396 občanů, z toho v rámci obce 45 občanů, v rámci okresu Ostrava - město 280 občanů, do jiného okresu v rámci kraje – 48 občanů, do jiného kraje – 12 občanů, do zahraničí – 11 občanů. Obec měla mimo jiné 270 vysokoškolsky vzdělaných lidí, což představovalo 14,51 % obyvatel obce. [13]

2.2.7 Správa obce

K 1. 1. 2015 měla obec Velká Polom 2 046 obyvatel, kdy 19,94% obyvatel je ve věku do 14 let, 64,88% obyvatel je ve věku 15-64 let a 15,18% obyvatel je ve věku 65 a více let. Zastupitelstvo obce bylo řádně zvoleno pro volební období 2014-2018. Zastupitelstvo obce je tvořeno 15 členy, rada obce má 5 členů, je zřízen finanční výbor obce (3 členové) a kontrolní výbor (3 členové). Taktéž zde pracuje komise pro kulturu, sport a volný čas.

V rámci zajištění služeb veřejné správy obce pro občany jsou zajišťovány správní činnosti pro správní obvod obcí Velká Polom, Hrabyně, Horní Lhota, Dolní Lhota a Čavisov.

2.2.8 Finanční gramotnost obce

Během posledních let se na území obce Velká Polom realizovaly finančně náročné investice, a to výstavba chodníkových těles, rekonstrukce základní školy (2010), vybudování zázemí pro sportovce (2010) a výstavba nové mateřské školy (2010-2011). Díky těmto investicím byl v roce 2010 majetek obce ve výši 31,3 mil. Kč, v roce 2011 o dalších 27 mil. Kč. V roce 2012 byl vypracován s podporou MMR nový územní plán obce a dětské hřiště. Obec pořídila nový čistící stroj na odstranění prašnosti, sekačku s mulčovačem a některá další zařízení nutná pro údržbu obce. Úvěry na investice, pořízené z dotace ROP, značně ovlivnily rozpočet obce. Všechny byly splaceny řádně a včas, poslední splátky byly uhrazeny počátkem roku 2015. Hospodaření obce za rok 2015 je patrné z Tab. 2.6, z Tab. 2.7 a z grafu 2.4.

Tab. 2.6 Výdaje obce Velká Polom v roce 2015

Výdaje	Hodnota
Služby pro obyvatelstvo	19 448 000 Kč
Všeobecná veřejná správa	5 123 000 Kč
Bezpečnost státu a právní ochrana	125 000 Kč
Sociální věci a politika zaměstnanosti	12 000 Kč
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	813 000 Kč
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	559 000 Kč
Celkové výdaje	26 080 000 Kč

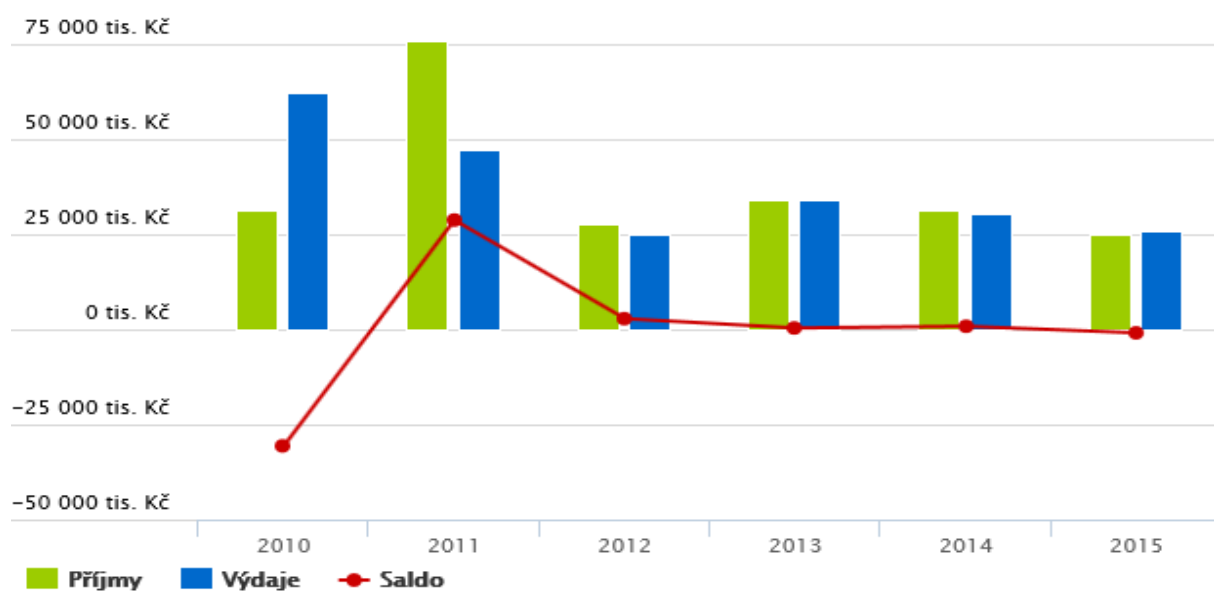
Zdroj: [14]

Tab. 2.7 Příjmy obce Velká Polom v roce 2015

Příjmy	Hodnota
Daňové příjmy	18 141 000 Kč
Nedaňové příjmy	4 688 000 Kč
Přijaté transfery	2 326 000 Kč
Kapitálové příjmy	16 000 Kč
Celkové příjmy	25 171 000 Kč

Zdroj: [14]

Graf 2.4 Meziroční vývoj rozpočtu v roce 2015

Zdroj: [14]

Tab. 2.8 Základní ukazatelé finančního zdraví obce Velká Polom

Rok	Ukazatel dluhové služby	Podíl cizích zdrojů na aktivech	Běžná likvidita
2010	4,23%	19,96%	5,50
2011	63,11%	7,31%	1,12
2012	5,72%	4,51%	2,05
2013	4,32%	4,09%	1,10
2014	4,13%	1,54%	0,98

Zdroj: [14]

Z rozboru základních finančních ukazatelů vyplývá, že situace obce je stabilní, rozhodující položkou rozpočtu jsou daňové příjmy a rozhodující položkou výdajů služby obyvatelstvu. Jak již bylo řečeno, přechodné zhoršení finanční stability, jak ukazuje Tab. 2.8, bylo způsobeno vysokým objemem investic v obci. Obec lze považovat jednoznačně za finančně stabilní.

Spolupráce je navázána nejen na úrovni obcí, ale také na úrovni regionální a mezinárodní spolupráce. V rámci mezinárodní spolupráce byla navázána spolupráce s obcí Dlhá nad Oravou, která byla zahájena počátkem roku 2011.

Obec je členem Mikroregionu Matice Slezská, založené 17. 12. 1999 spolu se 14 obcemi bývalého okresu Opava, které tvoří souvislé území mezi Opavou a Ostravou. Dále je členem Místní akční skupiny Opavsko, kde je jednou z hraničních obcí sdružení. Je také členem Euroregionu Silesia.

2.2.9 Souhrnné výsledky ankety v obci Velká Polom

V lednu roku 2015 byla v obci Velká Polom organizována anketa pro obyvatele z důvodu preference rozvoje v jednotlivých oblastech v obci, kde vyjádřili svůj názor prostřednictvím dotazníků, kam by měla obec v programovacím období směřovat dotační možnosti v obci.

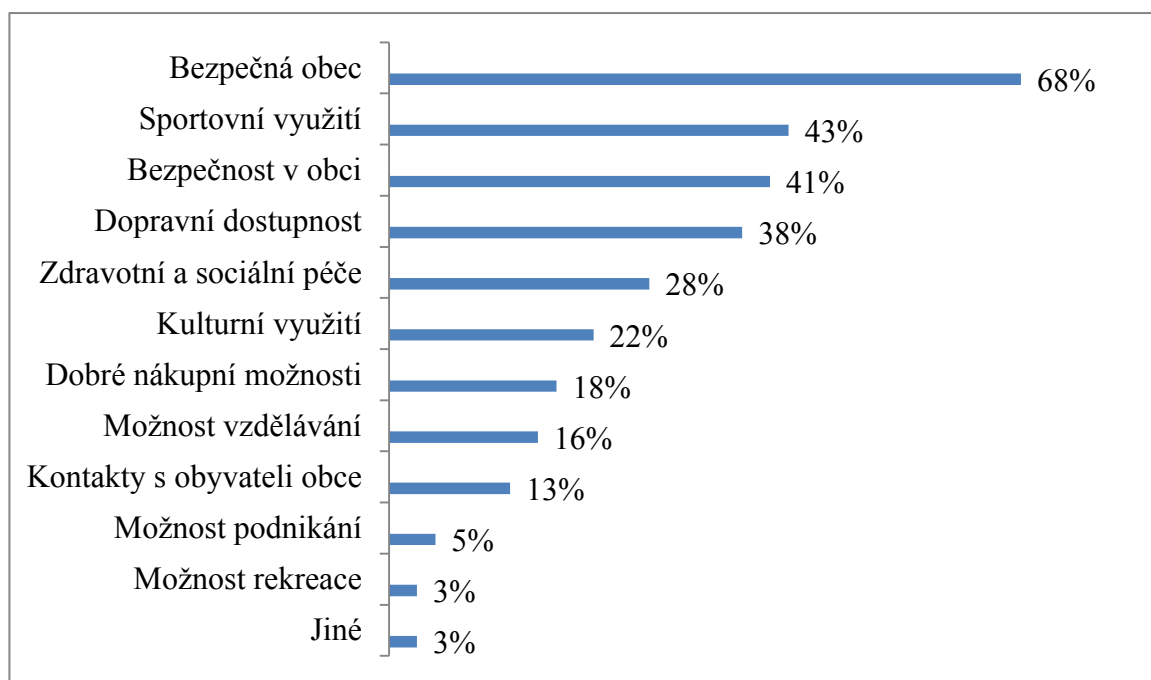
Souhrnné výsledky byly publikovány v místním zpravodaji Bumerang 25/2015 z dubna 2015. Bylo odevzdáno celkem devadesát sedm dotazníků. Vzhledem k nízkému počtu

respondentů v této fázi sběru dat ankety se obec rozhodla šetření provést znovu a získat tak detailnější odpovědi. Ankety se ve druhém kole účastnilo 178 občanů, takže byl získán vzorek 275 občanů.

Ankety se nejvíce zúčastnili občané ve věkové kategorii 25 – 44 let (32 %) a ve věku 45 – 59 let (21,45 %), z hlediska pohlaví byl vzorek vyrovnaný (48 % muži a 48 % ženy, 4 % neuvedeno). Vzorek byl, dle současného zaměstnání občanů, tvořen studenty (23 %), dále pak zaměstnanci, pracujícími v soukromém sektoru (20 %), zaměstnanci státního sektoru (17 %) a důchodci (17 %). Některé z otázek umožňovaly zadat více odpovědí, proto celkový součet někdy přesahuje 100%. [13]

Hlavní z otázek byla volba prioritní osy programu rozvoje a vize obce, jak ukazuje graf 2.5.

Graf 2.5 Preference důležitosti jednotlivých oblastí rozvoje

Zdroj: [13]

2.3 Sdružení Mikroregionu Matice Slezské

Obec Velká polom je součástí sdružení Mikroregionu Matice Slezská, která je členem již od roku 1999.

Sdružení mikroregionu Matice Slezské vzniklo 17.12.1999 za účelem rozšíření, zlepšení a prohloubení hospodářské, kulturní a jiné spolupráce, rovněž pak z důvodu koordinace všech projektů v obecní a podnikatelské sféře, ať už v rámci regionálním, celostátním či mezinárodním, kde se dané projekty dotýkají zájmů obcí Mikroregionu Matice Slezská.

2.3.1 Obecné informace, orgány a cíl sdružení

Jedním z významných projektů mikroregionu je vznik Integrovaného Informačního Systému Mikroregionu Matice Slezská. Projekt dotací podpořilo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a v jeho rámci byla vybudována mikroregionální počítačová síť, byla založena místní informační centra připojená k internetu a spojeným úsilím koordinátorů a redaktorů jednotlivých obcí vznikly i tyto informační stránky.

Sněm starostů je nejvyšším orgánem sdružení a je tvořen starosty členů. Předsednictvo sdružení vede činnost sdružení a jedná jeho jménem. Je tvořeno předsedou, prvním a druhým místopředsedou a dvěma členy předsednictva.

Kontrolní komise ve složení tří členů dohlíží na výkon působnosti předsednictva a realizaci cílů sdružení. O své činnosti podává zprávu Sněmu starostů.

Předsedou MMS je Karel Palovský, starosta obce Háj ve Slezsku. Prvním místopředsedou MMS Vladimír Grussmann, starosta obce Pustá Polom. Druhým místopředsedou MMS je Mgr. Bc. Vladimír Sobas, starosta obce Dolní Lhota. Členy předsednictva jsou Ing. Jaroslav Berger, starosta obce Horní Lhota a František Šteyer, starosta obce Mokré Lazce.

Sdružení vzniká za účelem ochrany zájmů a realizace cílů sdružení obcí v oblastech, jež jsou předmětem činnosti sdružení, a to v duchu demokratických zásad právního státu. Předmětem činnosti sdružení je: plnění úkolů v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví a kultury, a to zejména na území sdružení, správa, údržba a provozování zařízení sloužících k uspokojování potřeb občanů, obcí, které jsou členy sdružení, čistota obcí sdružení, odvoz

domovních odpadů a jejich nezávadní likvidace, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.

2.3.2 Členské obce sdružení

Mikroregion je tvořen obcemi Budišovice, Čavisov, Dobroslavice, Dolní Lhota, Háj ve Slezsku, Hlubočec, Horní Lhota, Hrabyně, Kyjovice, Mokré Lezce, Nové Sedlice, Pustá Polom, Štítina, Těškovice a Velká Polom. Na západě území bezprostředně navazuje na mikroregion Moravice.

Většina obcí spadá pod pověřený správní úřad obce s rozšířenou působností (ORP) Opava, Čavisov, Dolní Lhota a Horní Lhota spadají do ORP Ostrava.

Celkem se na území nachází 14 obcí s přibližně 16 150 obyvateli a jejich rozloha činí 121,15 km². Největší obcí je rozlohou Pustá Polom a počtem obyvatel Háj ve Slezsku, nejmenší počtem obyvatel jsou Nové Sedlice rozlohou a Čavisov.

2.3.3 Geografický popis mikroregionu

Mikroregion se nachází ve východní části okresu Opava. Jeho území je ohraničeno na západě katastrálním územím města Opavy, na severu řekou Opava, na východě katastrálním územím města Ostravy a na jihu administrativní hranicí s okresem Nový Jičín. Tento mikroregion je vyčleněn převážně geografickými podmínkami, lokalizací po obou stranách hlavní dopravní tepny okresu Opava I/11 a potenciálem pro vytvoření rekreačně odpočinkové zóny. Typicky vesnický charakter mají obce převážně v jižní části MMS. Základní charakteristiku jednotlivých obcí uvádí Tab. 2.7.

Tab. 2.7 Základní charakteristiky jednotlivých obcí

Obec	Rozloha	tj. % MMS	Obyvatelé	Podíl z MMS	Hustota osídlení
Budišovice	701,6	5,79%	556	3,43	79,2
Čavisov	403,9	3,33%	461	2,85	111,4
Dobroslavice	723,4	5,97%	694	4,28	95,9
Dolní Lhota	535,7	4,42%	1365	8,42	253,3
Háj ve Slezsku	1 378,40	11,38%	3320	20,49	239,5
Hlubočec	937,1	7,73%	555	3,43	59
Horní Lhota	484,3	4,00%	644	3,97	128,6
Hrabyně	1 002,60	8,28%	1179	7,28	117,6
Kyjovice	692,5	5,72%	825	5,09	119,6
Mokré Lazce	1 051,60	8,68%	1106	6,83	105,2
Nové Sedlice	156,9	1,30%	486	3,00	309,8
Pustá Polom	1 657,60	13,68%	1437	8,87	87,3
Štítina	303,5	2,51%	1167	7,20	384,5
Těškovice	920,9	7,60%	808	4,99	87,7
Velká Polom	1 165,80	9,62%	1600	9,87	136,6
Celkem	12 115,60	100%	16203	100,00	133,3

Zdroj: [13]

3 Charakteristika dotačních titulů a jejich účtování

Neziskové organizace mohou čerpat dotace na vlastní provoz a osvětové projekty v rámci širokého spektra témat, jako je např. rozvoj lidských zdrojů, udržitelné podnikání a využívání zdrojů, volnočasové aktivity, tvorba nových vzdělávacích programů a poskytování poradensko-informačních služeb. Důležitým prvkem projektů bývá propojení neziskového sektoru s komerčním včetně zapojení veřejné správy.

3.1 Vymezení pojmu dotace

Pojem dotace neboli transfer je možno charakterizovat jako nenávratné financování určitého programu, projektu nebo činnosti, které je přiznáno uchazeči splněním předem stanovených podmínek ve výběrovém řízení.

Transfery se poskytují z veřejných rozpočtů, kam patří státní rozpočet, rozpočty územních samosprávných celků, dále sem patří dotace ze státních fondů, ale také ze zahraničí prostřednictvím Národního fondu nebo z prostředků Evropského společenství a z veřejných rozpočtů cizího státu. Podpora určitého programu, projektu nebo činnosti však může být i ve formě dočasného půjčení veřejných prostředků, a pak se jedná o návratnou finanční výpomoc.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v § 3 definuje pojem dotace. Dotací se pro účely tohoto zákona rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Dotace ze státního rozpočtu nebo návratné finanční výpomoci může poskytovat pouze ústřední orgán státní správy, úřad práce, Akademie věd České republiky a Grantová agentura České republiky.

Dotace je nenávratná forma financování z veřejných rozpočtů. Poskytnutí dotace je vázáno na předem stanovený účel, který musí příjemce dotace splnit. Poskytnuté prostředky formou dotace se musí k určitému datu vyúčtovat. Pokud příjemce neprokáže splnění účelu anebo je nepoužije v souladu s účelem, musí je poskytovateli dotace ve stanoveném termínu vrátit. Pokud tak neučiní, bude postihován odvodem za porušení rozpočtové kázně. Obdobně se poskytují návratné finanční výpomoci, které jsou bezúročnou půjčkou na stanovený účel. Příjemce je povinen půjčené prostředky použít na stanovený účel a ve stanoveném termínu prostředky vrátit. I tady hrozí sankce za porušení rozpočtové kázně. Mezinárodní účetní

standardu IAS 20 pojednává o státních dotacích a státní podpoře. Standard rozlišuje dotace aktiv, za níž by příjemce měl zakoupit, postavit nebo jinak získat dlouhodobá aktiva a dotace vztahující se k výnosům, což jsou ostatní státní dotace. V praxi se rozlišují dotace na pořízení dlouhodobého majetku označované někdy jako investiční a dotace na provoz tedy neinvestiční.

Zákony o rozpočtových pravidlech používají pro financování činnosti příspěvkových organizací z rozpočtu zřizovatele pojem "příspěvek". I ten je účelově určen zpravidla na pokrytí provozních nákladů. Pro určitý okruh provozních nákladů mohou být stanoveny závazné ukazatele jejich čerpání. Na rozdíl od dotace, která je nenároková a poskytuje se výběrovým způsobem, má příspěvková organizace na příspěvek nárok.

Dotace a příspěvky poskytované ze státních fondů nebo z prostředků, které ze zdrojů EU poskytuje Národní fond, mají obdobná pravidla. Při financování vybraných programů se však počítá s finanční spoluúčastí příjemce dotace. U dotací ze zahraničí je další zvláštností, že se jako použití dotace nepovažuje DPH. Náklady (výdaje), které příjemce dotace vyúčtovává, musí být bez částky DPH, a to i v případech, kdy organizace není plátcem DPH a v ostatních případech vstupů (nákladů) nemá nárok na vrácení daně. Při použití zahraniční dotace se DPH zaplacená v nákladech vrací prostřednictvím finančních úřadů.

3.2. Finanční hospodaření územních samosprávných celků

Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 2 odstavec 1 finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem. Územní samosprávný celek a svazek obcí vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 3 odstavec 1 rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku a svazku obcí sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku, jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o

rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 3 odstavec 2.

Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku (dále jen "návratné zdroje"). Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů. Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 4.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 16 odstavce 2 se změna rozpočtu provádí rozpočtovým opatřením. Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti. Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, a to i jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku. Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 16 odstavce 4 Rozpočtová opatření se provádí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. Po provedení rozpočtově nezajištěného výdaje lze rozpočtové opatření provést pouze při živelní pohromě nebo havárii ohrožující životy a majetek, při plnění peněžní povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím, při obdržení dotace před koncem kalendářního roku, nebo pokud se jedná o finanční prostředky podle § 28 odst. 12.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 6 jsou obsahem rozpočtu jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků nebo sdružených prostředků. Podnikatelská činnost územního samosprávného celku nebo svazku obcí se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Její výsledek se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu územního samosprávného celku nebo svazku obcí.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 7 příjmy rozpočtu obce tvoří zejména příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak, příjmy z místních poplatků podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, dále výnosy daní nebo podíly na nich podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, dále dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce, přijaté peněžité dary a příspěvky, jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce. Obec může použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu a také může k úhradě svých potřeb použít též návratných zdrojů. Dále obec může ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Návratná finanční výpomoc je bezúročná. Její opožděné splácení se považuje za zadržení peněžních prostředků.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 9 z rozpočtu obce se hradí zejména závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec a další jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. Vedle výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

Územní samosprávný celek a svazek obcí může zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení. Zdrojem peněžních fondů územního samosprávného celku nebo svazku obcí mohou být zejména přebytky hospodaření z minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce nebo převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 10a poskytovatelem dotací nebo návratní finanční výpomoc je územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy, svazek obcí nebo Regionální rada regionu soudržnosti. Návratnou finanční výpomocí se rozumí peněžní prostředky poskytnuté bezúročně z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí nebo Regionální rady regionu soudržnosti právnické nebo fyzické osobě na stanovený účel, které je jejich příjemce povinen vrátit do rozpočtu poskytovatele ve stanovené lhůtě. Finančním vypořádáním dotace je přehled o čerpání a použití poskytnutých peněžních prostředků a vrácení nepoužitých peněžních prostředků do rozpočtu poskytovatele. Finančním vypořádáním návratné finanční výpomoci je přehled o čerpání a použití poskytnutých peněžních prostředků a jejich vrácení do rozpočtu poskytovatele. Programem pro poskytování dotací nebo návratných finančních výpomocí (dále jen „program“) je souhrn věcných, časových a finančních podmínek podpory účelu určeného poskytovatelem v programu. Dotace nebo návratná finanční výpomoc se poskytuje na účel určený poskytovatelem v programu, na jiný účel určený žadatelem v žádosti nebo na účel stanovený zvláštním právním předpisem. Na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc není právní nárok, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Dotaci nebo návratnou finanční výpomoc, s výjimkou návratné finanční výpomoci, lze poskytnout na základě žádosti o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy (dále jen „žádost“), popřípadě na základě povinnosti vyplývající ze zvláštního právního předpisu. Žádost obsahuje alespoň jméno a příjmení, datum narození a adresu bydliště žadatele o dotaci nebo návratnou finanční výpomoc, je-li žadatel fyzickou osobou, a je-li tato fyzická osoba podnikatelem, také identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, nebo, je-li žadatel právnickou osobou, název, popřípadě obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno; požadovanou částku; účel, na který žadatel chce dotaci nebo návratnou finanční výpomoc použít; dobu, v níž má být dosaženo účelu, u návratné finanční výpomoci i lhůty pro navrácení poskytnutých peněžních prostředků a výši jednotlivých splátek; odůvodnění žádosti; je-li žadatel právnickou osobou; seznam případných příloh žádosti a den vyhotovení žádosti a podpis osoby zastupující žadatele, v případě zastoupení na základě plné moci i plnou moc. Nevyhoví-

li poskytovatel žádosti, sdělí bez zbytečného odkladu žadateli, že jeho žádosti nebylo vyhověno a důvod nevyhovění žádosti.

Ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace lze vymezit podmínky, jejichž porušení bude považováno za méně závažné, za které se uloží odvod za porušení rozpočtové kázně nižší, než odpovídá výši neoprávněně použitých nebo zadržovaných peněžních prostředků. Ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace se pro stanovení nižšího odvodu uvede pevná částka, procento nebo procentní rozmezí, v jehož rámci bude odvod stanoven. Procento nebo procentní rozmezí se stanoví z poskytnutých prostředků, v souvislosti s jejichž použitím došlo k porušení rozpočtové kázně. Podmínky poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jejíž součástí jsou peněžní prostředky, které poskytovatel dotace nebo návratné finanční výpomoci obdržel ze státního rozpočtu, z rozpočtu státního fondu nebo z Národního fondu, musí být v souladu s podmínkami, za kterých byly poskytovateli dotace nebo návratné finanční výpomoci peněžní prostředky poskytnuty. Ve veřejnoprávní smlouvě o poskytnutí dotace může poskytovatel stanovit výdaje nebo náklady, jejichž výše nemusí být prokazována a které budou vyúčtovány paušální částkou; paušální výdaje nebo náklady se stanoví procentem ze skutečně vynaložených a prokázaných, poskytovatelem stanovených výdajů nebo nákladů nebo na základě poskytovatelem stanovených jednotkových nákladů nebo jako pevná částka pokrývající veškeré výdaje nebo náklady nebo jejich část, jak uvádí zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 10a.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 10b spory z právních poměrů při poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci rozhoduje podle správního řádu a to Ministerstvo financí, je-li jednou ze smluvních stran kraj, svazek obcí, jehož členem je hlavní město Praha, nebo Regionální rada regionu soudržnosti nebo krajský úřad v přenesené působnosti, je-li smluvní stranou obec nebo svazek obcí, jehož členem není hlavní město Praha, v jehož správním obvodu se obec nachází nebo v jehož správním obvodu má svazek obcí sídlo a nebo Magistrát hlavního města Prahy v přenesené působnosti, je-li jednou ze smluvních stran městská část hlavního města Prahy.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 10d odstavce 1 poskytovatel, s výjimkou svazku obcí, zveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci a její dodatky na své úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy nebo jejího dodatku. Veřejnoprávní smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci do výše 50000 Kč se nezveřejňuje. Pokud uzavřením dodatku k veřejnoprávní smlouvě bude dotace nebo návratná finanční výpomoc zvýšena nad 50000 Kč, poskytovatel zveřejní

veřejnoprávní smlouvu a její dodatek na své úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření dodatku. Veřejnoprávní smlouva včetně dodatků musí být zveřejněna nejméně po dobu 3 let ode dne zveřejnění.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 10d odstavce 2 poskytovatel, kterým je svazek obcí, zveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci a její dodatky na úředních deskách členských obcí způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy nebo jejího dodatku. Veřejnoprávní smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci do výše 50000 Kč se nezveřejňuje. Pokud uzavřením dodatku k této veřejnoprávní smlouvě bude dotace nebo návratná finanční výpomoc zvýšena nad 50000 Kč, svazek obcí zveřejní veřejnoprávní smlouvu a její dodatek na úředních deskách členských obcí způsobem umožňujícím dálkový přístup do 30 dnů ode dne uzavření dodatku. Veřejnoprávní smlouva včetně dodatků musí být zveřejněna nejméně po dobu 3 let ode dne zveřejnění.

3.3 Rozpočtový proces

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 11 územní samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria, jímž státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům krajů nebo jednotlivých obcí a rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí v kraji. V případě, že se územní samosprávný celek podílí na realizaci programu nebo projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu Evropské unie. Územní samosprávný celek zveřejní návrh svého rozpočtu po dobu nejméně 15 dnů přede dnem jeho projednávání na zasedání zastupitelstva územního samosprávného celku na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup. Na úřední desce může být návrh rozpočtu zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. Způsobem umožňujícím dálkový přístup se zveřejňuje úplné znění návrhu rozpočtu. Přípomínky k návrhu rozpočtu mohou občané příslušného územního samosprávného celku uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva.

Regionální rada regionu soudržnosti zveřejní návrh svého rozpočtu po dobu nejméně 15 dnů přede dnem jeho projednávání na zasedání výboru Regionální rady regionu soudržnosti na své informační tabuli a způsobem umožňujícím dálkový přístup. Na informační tabuli může být návrh rozpočtu zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích rozpočtu v třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. Způsobem umožňujícím dálkový přístup se zveřejňuje úplné znění návrhu rozpočtu. Připomínky k návrhu rozpočtu mohou občané kraje, jehož územím je vymezen region soudržnosti, uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 11a.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 12 rozpočet územního samosprávného celku a rozpočet svazku obcí se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Orgány územního samosprávného celku a orgány svazku obcí projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit výkonné orgány územního samosprávného celku a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu, právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti územního samosprávného celku při svém hospodaření, dále pak právnické osoby zřízené v působnosti svazku obcí a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 13 nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i na úrovni nižších stupňů rozpočtové soustavy a u právnických osob financovaných z územních rozpočtů stanoví zastupitelstvo kraje pro hospodaření kraje, zastupitelstvo obce pro hospodaření obce nebo orgány svazku obcí pro hospodaření svazku obcí. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 14 po schválení rozpočtu v zastupitelstvu územního samosprávného celku a orgánech svazku obcí se jeho rozpis provádí neprodleně. Součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.

Územní samosprávný celek a svazek obcí uskutečňuje své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a vykonává kontrolu svého hospodaření podle zvláštního

právního předpisu upravujícího finanční kontrolu ve veřejné správě po celý rozpočtový rok. Územní samosprávný celek a svazek obcí vykonává kontrolu hospodaření jím zřízených nebo založených právnických osob, jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 15.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 16 rozpočet může být po jeho schválení změněn z důvodu změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny), změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny); patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen nebo objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny). Změna rozpočtu se provádí rozpočtovým opatřením. Rozpočtová opatření se evidují podle časové posloupnosti. Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, a to i jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu. V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití peněžních fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Územní samosprávný celek a svazek obcí jsou povinny dát si přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Přezkoumání hospodaření upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání v orgánech územního samosprávného celku a svazku obcí, jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 17.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 18 do plnění rozpočtu se zahrnují jen takové příjmy, které byly skutečně přijaty, resp. takové finanční operace, které byly uskutečněny v kalendářním roce. Do plnění výdajů se zařazuje jen takové čerpání prostředků, které se uskutečnilo v kalendářním roce. Pro zařazení příjmu nebo výdaje do plnění rozpočtu v kalendářním roce je rozhodující datum připsání anebo

odepsání prostředků na bankovních účtech. Územní samosprávný celek a svazek obcí může přijímat nebo poskytovat zálohy na věcná plnění smluv, která se uskuteční až v následujícím roce. Územní samosprávný celek a svazek obcí stanoví časovou použitelnost dotací nebo příspěvků ze svého rozpočtu jejich příjemcům, a to zpravidla na období do konce rozpočtového roku nebo i do pozdějšího termínu, jestliže to odpovídá účelu poskytnutých peněžních prostředků.

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 20 rozpočtové prostředky územního samosprávného celku nebo svazku obcí nevyužité do konce roku nepropadají, ale převádějí se do dalšího roku. Případná jejich účelovost se přitom zachovává. Výjimkou jsou nevyužité účelově a časově vymezené dotace nebo příspěvky, které poskytovatel požaduje po skončení roku vyúčtovat a nespotřebované peněžní prostředky vrátit. Vrácené rozpočtové prostředky jsou výdajem toho roku, kdy se uskuteční. Územní samosprávný celek i svazek obcí může při poskytování vlastních rozpočtových prostředků jiným osobám požadovat návratnost nepoužitých rozpočtových prostředků. Vrácené rozpočtové prostředky jsou v tom případě příjmem jejich rozpočtu v roce, v němž k jejich vrácení došlo.

Porušením rozpočtové kázně je každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých jako dotace nebo návratná finanční výpomoc z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, Regionální rady regionu soudržnosti, nebo svazku obcí. Neoprávněným použitím peněžních prostředků je jejich použití, kterým byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie, veřejnoprávní smlouvou nebo při poskytnutí peněžních prostředků podle zvláštního právního předpisu. Dnem porušení rozpočtové kázně je den, kdy byly poskytnuté peněžní prostředky neoprávněně použity nebo den jejich připsání na účet příjemce u dotací poskytovaných zpětně. Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad, nebo souhlasu s výhradami, na základě nichž přijme územní samosprávný celek a svazek obcí opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků, přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily územnímu samosprávnému celku nebo svazku obcí škodu, jak uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů § 22.

3.4 Účast státního rozpočtu na financování programu

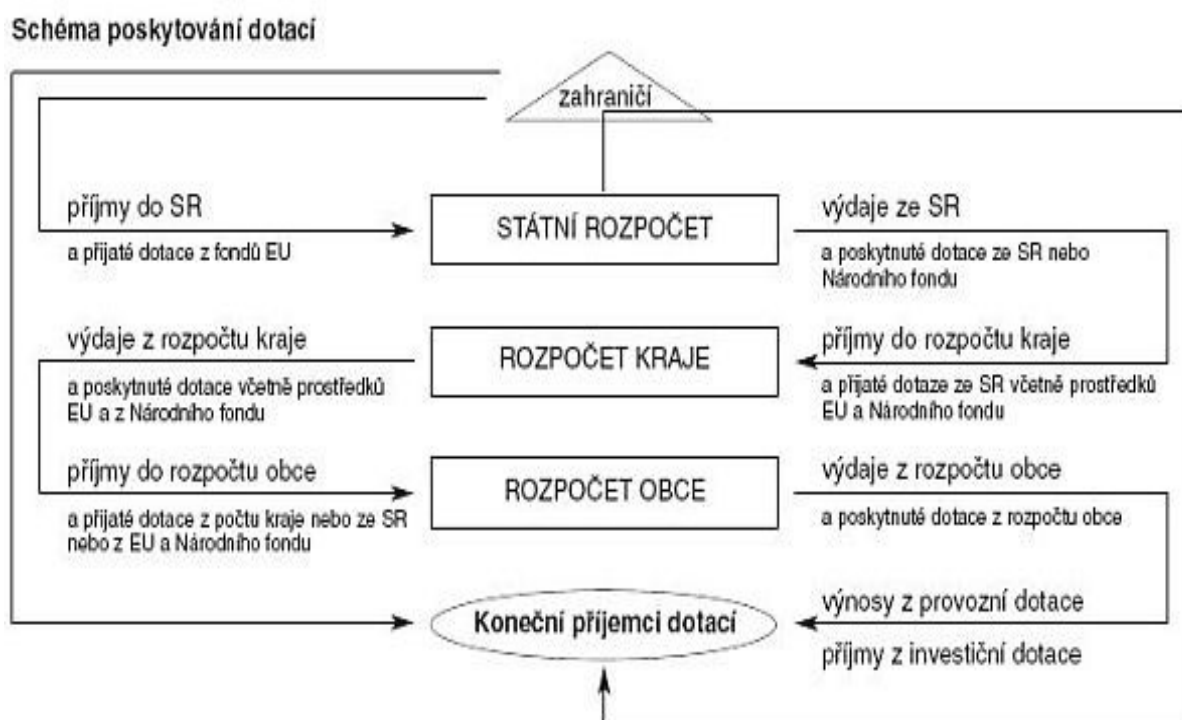
Programem se rozumí soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku.

Dokumentace programu obsahuje identifikační údaje programu, jeho případné členění na podprogramy a harmonogram jeho přípravy a realizace, bilanci potřeb a zdrojů financování programu a jeho jednotlivých podprogramů, specifikaci cílů programu a podprogramu spolu s jejich technickoekonomickým zdůvodněním a vyhodnocením efektivnosti vynaložených finančních prostředků. Věcné, časové a finanční ukazatele konkrétních akcí se evidují v Informačním systému programového financování (dále jen "informační systém"), nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Informační systém spravuje ministerstvo, které stanovuje jeho strukturu a obsah, řídí jeho aktualizaci prováděnou správci rozpočtových kapitol a zabezpečuje datové výstupy pro vypracování návrhů státního rozpočtu, státního závěrečného účtu a střednědobého výhledu. Z informačního systému jsou předávány údaje do rozpočtového systému.

Výši účasti státního rozpočtu na financování programu stanoví na základě posouzení dokumentace programu vláda, je-li účast státního rozpočtu nejméně 5 000 000 000 Kč, nebo ministerstvo, je-li účast státního rozpočtu nižší než 5 000 000 000 Kč. Výdaje na financování programu jsou účelově určené prostředky státního rozpočtu a člení se na individuálně posuzované výdaje organizační složky státu, které jsou účelově určené na financování konkrétní akce, zpravidla vyšší než 200 000 000 Kč; systémově určené výdaje organizačních složek státu na financování vymezeného okruhu finančních potřeb, v jejichž rámci stanoví správce kapitoly výdaje na konkrétní akce; individuální dotace právnickým a fyzickým osobám účelově určené na financování konkrétní akce, zpravidla vyšší než 200 000 000 Kč; systémové dotace stanovené na financování vymezeného okruhu finančních potřeb, v jejichž rámci poskytne správce kapitoly dotaci právnickým nebo fyzickým osobám na konkrétní akce, nebo návratné finanční výpomoci poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na financování konkrétních akcí nebo vymezeného okruhu finančních potřeb. Pravidla postupu ministerstva, správců kapitol a investorů pro přípravu, schvalování a realizaci programů a akcí a jejich evidenci v informačním systému a pro jejich závěrečné vyhodnocování stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem pro místní rozvoj vyhláškou.

Na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc není právní nárok, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Dotaci nebo návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu může poskytnout ústřední orgán státní správy, Úřad práce České republiky, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky, Technologická agentura České republiky nebo organizační složka státu, kterou určí zvláštní zákon (dále jen "poskytovatel") viz Obr. 3.1.

Obr. 3.1 Schéma účtování dotací

Zdroj: [13]

O poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci rozhoduje poskytovatel na základě žádosti příjemce. Poskytovatel může v rozhodnutí o dotaci stanovit u programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů výdaje nebo náklady, které budou vyúčtovány jako paušální. Příjemce dotace nebo návratné finanční výpomoci je povinen ji s poskytovatelem vypořádat v rámci finančního vypořádání. Při poskytování návratné finanční výpomoci je poskytovatel povinen vést evidenci podle zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o pohledávkách vznikajících z jejího poskytnutí a rozpočtovat a evidovat její splátky.

Dotace a návratná finanční výpomoc se poskytují převodem z účtu poskytovatele na bankovní účet příjemce, nebo prostřednictvím oprávněné osoby, uznaného chovatelského sdružení nebo zájmového sdružení podle zvláštních zákonů na bankovní účet příjemce, nebo jinou formou, nebo umožněním čerpání z rozpočtového výdajového účtu do výše peněžních prostředků. Poskytovatel předává ministerstvu veškeré dokumenty a údaje, které jsou rozhodné pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí a kterými se při rozhodování o nich řídí, a to bez ohledu na to, jaké osoby jsou jejich původci. Poskytovatel je povinen zajistit úplnost dokumentů a údajů určených ke zveřejnění, jakož i vyloučení dokumentů a údajů a předat je ministerstvu v elektronické podobě ve formátu, který stanoví ministerstvo sdělením ve Finančním zpravodaji. Ministerstvo je zveřejňuje na svých internetových stránkách.

Vychází-li poskytovatel při rozhodování o dotacích a návratných finančních výpomocích z údajů, které jejich původce podává ústně, musí zajistit jejich záznam tak, aby mohly být zveřejněny na internetových stránkách. Zveřejnění dokumentů a údajů týkajících se poskytování dotací a návratných finančních výpomocí na internetových stránkách trvá po dobu alespoň 10 let, a to bez ohledu na skutečnosti, které nastaly po jejich zveřejnění.

Kritéria pro výpočet výše dotace poskytované ze státního rozpočtu do rozpočtu kraje stanoví každoročně zákon o státním rozpočtu, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí se poskytují prostřednictvím krajů, v jejichž obvodu leží příslušné obce, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Činnost krajů podle věty první je činností vykonávanou v přenesené působnosti.

3.5 Hospodaření s prostředky Národního fondu

Národní fond je souhrn peněžních prostředků, které svěruje Evropská unie České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu, peněžních prostředků přechodového nástroje a peněžních prostředků finančních mechanismů, které jsou České republice svěřeny na základě mezinárodních smluv, včetně úroků z nich.

Ministerstvo jako platební orgán koordinuje řízení finančních toků prostředků poskytnutých z rozpočtu Evropské unie Národnímu fondu a spravuje tyto prostředky. Ministerstvo koordinuje řízení finančních toků prostředků poskytnutých z finančních mechanismů a spravuje tyto prostředky. Peněžní prostředky soustředěné prostřednictvím

Národního fondu se používají v souladu s principy rozpočtového výhledu a závazky vyplývajícími pro Českou republiku z práva Evropské unie nebo z mezinárodní smlouvy.

Hospodaření a kontrola peněžních prostředků soustředěných prostřednictvím Národního fondu se řídí ustanoveními tohoto zákona vztahujícími se k rozpočtovému hospodaření a kontrole, nestanoví-li tento zákon, právo Evropské unie nebo mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, jinak. Zůstatky peněžních prostředků na účtech Národního fondu se převádějí do následujícího roku. Při poskytování dotací z Národního fondu a řízení o jejich odnětí se postupuje obdobně, nestanoví-li právo Evropské unie nebo mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, jinak. Rozhodnutí je vydáváno na dobu uskutečňování daného projektu.

Částky neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků poskytnutých z Národního fondu je ten, kdo je neoprávněně použil nebo zadržel, povinen odvést do Národního fondu. Penále je povinen odvést do státního rozpočtu. Požádá-li Evropská komise o vrácení neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků z rozpočtu Evropské unie poskytnutých z Národního fondu, převedou se tyto prostředky z Národního fondu do rozpočtu Evropské unie. Nejsou-li tyto prostředky v Národním fondu, odvedou se ze státního rozpočtu. Po vrácení neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků do Národního fondu jsou odvedeny z Národního fondu do státního rozpočtu.

Správce kapitoly je odpovědný za hospodaření s prostředky státního rozpočtu a jinými peněžními prostředky státu ve své kapitole. Ministerstvo, finanční úřady, správci kapitol a kraje zajišťují kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu, prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, jinými peněžními prostředky státu, prostředky Národního fondu a prostředky poskytnutými z Národního fondu podle zvláštního právního předpisu upravujícího finanční kontrolu (dále jen "finanční kontrola"). Správce kapitoly soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole. Je-li zřizovatelem organizační složky státu nebo příspěvkové organizace nebo funkci zřizovatele vykonává, působí při jejím řízení k tomu, aby vynakládání výdajů bylo co nejhospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější. Jsou-li prostředky ze zahraničí poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu, postupuje se při jejich finanční kontrole podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

3.6 Účtování dotačních titulů

Účetnictví účetních jednotek, které jsou územními samosprávnými celky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání upravuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, dále České účetní standardy pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složkami státu č. 701 – 710 a České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání č. 401 – 414.

Ustanovení v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví v § 9 je koncipováno tak, že se ukládá povinnost vést účetnictví v plném rozsahu. V tomto zákoně §9 odstavce 3 jsou uvedeny skupiny účetních jednotek, které tuto povinnost nemohou nebo nemusí splnit. Jedná se o účetní jednotky, které jsou povinny účtovat při splnění podmínek uvedených v § 19 odst. 9 a § 23a zákona o účetnictví podle Mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství (tato skupina účetních jednotek je z hlediska tématu tohoto článku bezpředmětná) a dále účetní jednotky z řad fyzických osob - podnikatelů, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu za předpokladu, že nemusí mít účetní závěrku ověřenou auditorem a účetní jednotky, které jsou právnickými osobami a mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu; jedná se o právnické osoby, které nebyly založeny za účelem podnikání (tzv. nevýdělečné organizace), přičemž u bytových družstev je vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu podmíněno tím, že nemají - obdobně jako fyzické osoby - podnikatelé - povinnost auditu, a dále právnické osoby, jejichž činnost je zcela nebo zčásti financována z prostředků státního rozpočtu (včetně územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí), přičemž u příspěvkových organizací je možnost vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu podmíněna souhlasem zakladatele.

Podstata účetnictví ve zjednodušeném rozsahu při srovnání s účetnictvím v plném rozsahu spočívá především v omezeném použití účetních metod a v užším rozsahu vykazování. Základní principy jeho vedení jsou stanoveny v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví v § 13a a podrobněji jsou rozvedeny v prováděcích vyhláškách závazných pro příslušné skupiny účetních jednotek. Účetní jednotky neúčtují ve zjednodušeném rozsahu a nemohou tedy používat pouze skupinové syntetické účty podle závazné účtové osnovy

uvedené v příloze příslušné vyhlášky. Při účtování ve zjednodušeném rozsahu je možno spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize. Při počítačovém zpracování účetnictví ztrácí toto zjednodušení na významu; zadané údaje z účetních dokladů nebo záznamů se při technickém zpracování ukládají do společné databáze a teprve požadované výstupy jsou rozlišeny podle požadavku a zadání uživatele programem. Jiné je to při ručním vedení podvojného účetnictví, při kterém je třeba zapisovat jednotlivé údaje do příslušné účetní knihy. Dále je povoleno tvořit pouze opravné položky a rezervy podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, k nimž patří zejména rezerva na opravy hmotného majetku, rezerva na odbahnění rybníků, opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení a opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994. Ocenění majetku a závazků reálnou hodnotou podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví dle § 27 není při vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu přípustné, s výjimkou případů přeměny družstev, při nichž vyplývá ocenění jmění reálnou hodnotou z obchodního zákoníku. Při sestavení účetní závěrky postupuje účetní jednotka a to bez ohledu na rozsah vedení účetnictví podle příslušné prováděcí vyhlášky, přičemž při vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu může sestavit i účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu. Rozvaha ve zjednodušeném rozsahu se sestavuje pouze v rozsahu položek označených velkými písmeny latinské abecedy a římskými číslicemi, výkaz zisku a ztráty ve zjednodušeném rozsahu se sestavuje pouze v rozsahu položek označených velkými písmeny latinské abecedy, položek označených římskými číslicemi a výpočtových položek. Účetní jednotka vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu nemusí používat, umožňuje-li to předmět její činnosti, analytické a podrozvahové účty.

Hlavní činností se pro účely vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, rozumí veškerá činnost, pro kterou byla účetní jednotka založena nebo zřízena zvláštním právním předpisem, zřizovací listinou nebo jiným dokumentem. Hospodářskou činností se pro účely této vyhlášky rozumí hospodářská činnost stanovená zvláštním právním předpisem nebo činnosti stanovená ve zřizovací listině, statutu, zakládací listině nebo zapsané v příslušném rejstříku, zejména činnost doplňková, vedlejší, podnikatelská nebo jiná činnost.

Transfery se člení na investiční (tedy na pořízení dlouhodobého majetku), provozní (nebo též neinvestiční) a průtokové. Průtokový transfer je transfer, u kterého jeho

poskytovatel určil příjemce a výši transferu a účetní jednotka (zprostředkovatel) nemá možnost ovlivnit jeho výši ani příjemce a je povinna jej poskytnout příjemci. Při účtování průtokového transferu se používá účet 231 – Základní běžný účet a účet 375 – Krátkodobé zprostředkování transferu (nebo též účet 475 – Dlouhodobé zprostředkování transferu), jak uvádí Tab. 3.6. Zprostředkovatel je vybraná účetní jednotka, která přijímá a poskytuje průtokový transfer. Mezi vybrané místní vládní instituce patří kraje, obce, DSO, příspěvkové organizace, u nichž je zřizovatelem ÚSC.

Předpis dotace provozní se zaúčtuje na stranu MD účtu 571 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery a na stranu DAL účet 349 – Závazky k vybraným místním vládním institucím. Při úhradě závazků se účtuje na straně MD účtu 349 – Závazky k vybraným místním vládním institucím a na stranu DAL účet 224 – Běžné účty státních fondů, viz Tab. 3.1. Jak uvádí Tab. 3.2 obec, která poskytuje transfery nevýdělečným organizacím (například nadacím či spolku) zaúčtuje předpis závazku na MD účtu 572 - Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery a na straně DAL účet 345 – Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce.

Tab. 3.1 Státní fond poskytuje transfer (provozní) obci

Popis účetního případu	MD	DAL
Předpis závazku – poskytnutí dotace	571	349
Úhrada závazku – převod peněžních prostředků	349	224

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.2 Obec poskytuje transfer nevýdělečným organizacím

Popis účetního případu	MD	DAL
Předpis závazku – poskytnutí dotace	572	345
Úhrada závazku – převod peněžních prostředků	345	231

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud je obec příjemce provozního transferu ze státního rozpočtu či státního fondu, předpis závazku se zaúčtuje na straně MD účtu 346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi a na straně DAL účet 672 – Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů a úhrada závazku se zaúčtuje na stranu DAL účet 231 – Základní běžný účet a na straně DAL účet 346 - Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi, jak uvádí Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Obec je příjemcem transferu na provoz se SR, SF

Popis účetního případu	MD	DAL
Předpis závazku – poskytnutí dotace	346	672
Úhrada závazku – převod peněžních prostředků	231	346

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.4 Obec je příjemcem transferu na provoz od kraje nebo DSO

Popis účetního případu	MD	DAL
Předpis závazku – poskytnutí dotace	348	672
Úhrada závazku – převod peněžních prostředků	231	348

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak uvádí Tab. 3.4, obec je příjemce provozního transferu od kraje nebo DSO a zaúčtuje poskytnutí dotace na stranu MD účtu 348 – Pohledávky za vybranými vládními institucemi a na straně DAL účet 672 – Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů. Při převodu peněžních prostředků se bude účtovat na stranu MD účtu 231 – Základní běžný účet a na stranu DAL účet 348 – Pohledávky za vybranými vládními institucemi.

U obce, která je příjemcem investičního transferu, se při schválení dotace zachytí podmíněné pohledávky v podrozvahové evidenci, které se při předpisu pohledávky vyruší. Předpis pohledávky tedy poskytnutí dotace se zaúčtuje na stranu MD účtu 346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi a na straně DAL na účtu 403 – Dotace na pořízení dlouhodobého majetku. Samotný příjem dotace na základní běžný účet se zaúčtuje na stranu MD účtu 231 – Základní běžný účet a na stranu DAL účet 346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi. Následuje vznik závazku ze strany dodavatele, zařazení stavby do užívání, úhrada závazku za investiční dotaci a roční odpis stavby. Nakonec se zaúčtuje rozpuštění poměrné části investiční dotace do výnosů a to na stranu MD účtu 403 – Dotace na pořízení dlouhodobého majetku a na stranu DAL účet 672 – Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů, jak uvádí Tab. 3.5.

Tab. 3.5 Obec je příjemcem investičního transferu

Popis účetního případu	MD	DAL
Schválení investiční dotace – podrozvahová evidence	942	999
Předpis pohledávky – poskytnutí dotace		
- investiční dotace	346	403
- zrušení zápisu podrozvahy	999	942
Příjem dotace na základní běžný účet	231	346
Přijatá faktura na investiční dotaci	042	321
Zařazení (stavby) do užívání	021	042
Úhrada dodavateli za investiční dotaci	321	231
Roční odpis stavby	551	081
Rozpuštění poměrné části investiční dotace do výnosů	403	672

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.6 Transfery průtokové – ÚSC je zprostředkovatel

Popis účetního případu	MD	DAL
Příjem průtokového provozního transferu	231	375
Příjem průtokového investičního transferu	231	375
Poskytnutí průtokového provozního transferu	375	231
Poskytnutí průtokového investičního transferu	375	231

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska daně z příjmů je třeba vycházet z ustanovení § 18 zákona o daních z příjmů, který stanoví, že předmětem daně z příjmu jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, není-li v zákoně stanoveno jinak. Dotace nejsou předmětem daně pouze u poplatníků, kteří nebyli založeni za účelem podnikání. Vzhledem k tomu, že dotace není poskytována za účelem dosažení zisku a náklady vynaložené v souvislosti s

poskytnutou dotací jsou zahrnovány mezi náklady daňově uznatelné, je třeba i dotaci zahrnout do daňových příjmů.

3.7 Investiční záměr a výběr dotačního programu

Počátkem, jak správně postupovat při získání dotací, je vytvoření podnikatelského nápadu, tedy vytvoření projektového záměru. Znamená to tedy přejít od prvotní myšlenky k jasnému určení toho, co se v projektu bude řešit a jaké aktivity naplní. Projektový záměr popisuje základní rysy projektu, přibližný rozpočet, navržený způsob jeho financování, výstupy, výsledky a dopady projektu. Ve vztahu k žádosti o dotaci se jedná pouze o podpůrný, nikoliv povinný, ale užitečný dokument. Ostatně narychlo sepsaný projekt jen za účelem získání dotace je stejně obvykle předem odsouzen k neúspěchu.

Po určení projektového záměru následuje výběr vhodného dotačního nástroje. Po nalezení příslušného operačního programu, který podporuje činnost financování, nakonec žadatel může zjistit, že nepatří mezi oprávněné žadatele. Přestože v programovém dokumentu operačního programu nalezneme obecné vyjmenování možných typů žadatelů, jako jsou například podnikatelské subjekty či neziskové organizace, přesná specifikace je součástí konkrétní výzvy u dané oblasti podpory. Výzvy u jednotlivých víceletých programů se několikrát opakují, obvykle to je dvakrát ročně. Zde se dají dohledat určitá omezení, například maximální počet zaměstnanců, velikost obrátu, vybraná odvětvová klasifikace ekonomických činností, minimální délka působení na trhu a podobně. Mezi další nepříjemná zjištění žadatele, aby měl nárok na dotaci, musí projekt realizovat pouze v programech na vymezených územích a oblastech. Překážkou pro získání dotace může být rovněž rozpočet projektu, pokud se nevejde do stanovených mantinelů pro maximální nebo minimální výši podpory. Vhodnost žadatele o dotaci a s tím spojený správně vybraný dotační program je vždy vhodné prokonzultovat s administrátorem konkrétního dotačního programu.

Další stěžejní bod je časový aspekt. Časové souvislosti je třeba ujasnit v souvislosti realizace projektového záměru při spolufinancování formou dotace. Je důležité, zda je projekt opravdu připraven v řádném termínu. Je tedy žádoucí mít připravený odpovídající časový rozvrh, včetně dostatečné rezervy a zvážit i rizika pozdržení realizace projektu třeba i o několik měsíců.

Vzhledem k okolnosti, že dotace je vyplácena až zpětně, je klíčové rovněž získání finančních zdrojů pro realizaci projektu. Znamená to, že pokud žadatel nedisponuje vlastními

kapitálovými rezervami, bude potřebovat určitou překlenovací dobu patřičný finanční objem. Je doporučeno mít finanční krytí ve výši až 100 % nákladů projektu. Většina bankovních ústavů v České republice je s tímto principem obeznámena a jsou připraveny nabídnout odpovídající finanční produkty s upravenou úrokovou sazbou a dalšími výhodnějšími podmínkami. Dotace se obvykle pohybuje mezi 40 až 50 % celkových nákladů projektu. Míra dotace se určuje podle místa realizace projektu a liší se podle jednotlivých regionů soudržnosti, respektive krajů. Dotace nikdy nepokryje veškeré typy výdajů, šanci na proplácení mají pouze tzv. způsobilé výdaje. Jde o výdaje, které odpovídají prioritám a náplni příslušného operačního programu a jsou úplně přesně vymezeny až konkrétní výzvou programu. Každý žadatel musí mít zajištěno financování zbylých „nezpůsobilých“ výdajů. Navíc u způsobilých výdajů je důležité si dávat pozor, kdy byly realizovány, aby bylo možné je z hlediska dotačního programu uznat. Za datum od kterého jsou výdaje započítávány, jako způsobilé pro financování projektu bývá obvykle považováno podání projektové žádosti. Není tomu tak vždy, například u Operačního programu Podnikání a inovace to je datum podání registrační žádosti.

Pokud je známa skutečnost, kdy a kde podat žádost o dotaci, následuje krok vlastního zpracování žádosti. Veškeré podstatné informace a pokyny ke zpracování žádosti by měly být obsaženy v instrukcích, jež vydávají instituce, které příslušný program řídí či implementují. Tyto instrukce jsou většinou součástí „Příručky pro žadatele“, která je vždy součástí podkladů v rámci výzvy pro předkládání žádostí u daného dotačního titulu. Je třeba dát pozor na formální správnost všech předkládaných dokumentů, nejen samotné projektové žádosti, ale i veškerých požadovaných příloh. Podklady by měly být vždy zpracovány v souladu s doporučenou metodikou. Například studie proveditelnosti nebo u analýzy nákladů a přínosů je důležité dodržet stanovenou strukturu a obsah jednotlivých kapitol. V případě povinných příloh je pak nutné dodržet jejich aktuálnost a požadovanou formu. Nevypatí se rovněž podceňovat význam nepovinných příloh, které někdy mohou výrazně ovlivnit výsledné bodové ohodnocení projektu, které rozhoduje o udělení či neudělení dotace. Užitečným vodítkem při zpracování žádosti proto bývají i hodnotící a bodová kritéria, podle nichž bude žádost posuzována. Pokud nejsou přímo součástí dané výzvy, měla by být uvedena v programovém dokumentu pro příslušný dotační program.

Ve stávajícím programovém období jsou základní žádost o dotaci u většiny operačních programů vyplňovány a předkládány v elektronické formě prostřednictvím webové aplikace Benefit 7+. V případě schválení projektu slouží i nadále jako rozhraní mezi realizátorem projektu a jeho administrátorem, například k předávání monitorovacích zpráv nebo podávání

žádostí o platbu. V rámci Operačního programu Podnikání a inovace se pak velká část nezbytných procedur odehrává prostřednictvím elektronické aplikace e-Account. Nejdříve se provede prvotní registrace a teprve poté následují další fáze s odevzdáváním projektové žádosti včetně potřebných příloh. Aplikace e-Account naštěstí žadatele sama upozorňuje na případné chyby a nedostatky ve vyplňování žádosti a tak se zde minimalizuje riziko podání neúplně vyplněné žádosti a tak podobně.

Pro většinu programů však platí, že ne všechny nezbytné podklady je třeba odevzdat rovnou s žádostí, mnohdy je možné některé přílohy podávat až později. Je třeba si předem dobře rozmyslet náročnost získání jednotlivých příloh. Získání některých dokumentů si vyžádá delší čas a mnohé z nich i zapojení dalších, třeba certifikovaných odborníků. Týká se to například stavebních povolení, vyjádření různých úřadů pro realizaci projektu nebo vyhodnocení dopadů projektu na životní prostředí. Kupříkladu územní rozhodnutí musí většinou nabýt právní moci nejpozději v den podání žádosti, eventuálně sloučení územního a stavebního řízení se musí doložit při podání žádosti a podobně. Rovněž je žádoucí ověření nájemních smluv, zda nejsou uzavřené na dobu kratší, než je doba udržitelnosti projektu. Specifika týkající se konkrétního projektu žadatele je obvykle možné dále konzultovat s pracovního správce programu.

Po odevzdání kompletní žádosti včas ve stanoveném termínu nastává fáze jejího hodnocení. Nejprve administrátor programu zkontroluje veškeré formální náležitosti žádosti a je vyhodnoceno, zda je projekt pro daný program přijatelný. V této etapě může být žadatel vyzván k případnému doplnění chybějících příloh, případně k opravě chybných údajů. Poté jsou všechny po formální stránce odsouhlasené projekty hodnoceny na základě stanovených hodnotících a bodovacích kritérií. Základním předpokladem pro získání v podstatě jakékoliv dotace je dobré finanční zdraví žádajícího subjektu. Při hodnocení projektu rozhoduje mnohdy například i délka působení žadatele v oboru nebo získané certifikáty kvality či jakosti. Projekty podané v rámci dané výzvy mezi sebou soutěží o finanční prostředky, které se v této výzvě rozdělují. Ty nejlépe obodované projekty jsou doporučeny k finálnímu schválení. Může se přitom stát, že ač byl projekt daného žadatele zpracován dobře, v celkovém bodovém součtu se umístí až na místě, pro které se již v aktuální nedostává financí. V případě kdy projekt uspěl, je žadatel projektu vyzván k podpisu smlouvy o financování. Ta stanovuje nejen výši dotace, ale i povinnosti, které z jejího přidělení vyplývají.

Podpisem smlouvy o přidělení dotace se ze žadatele stává příjemce podpory. Od této chvíle na sebe bere řadu povinností a v případě jejich nesplnění může o přislíbené či přidělené

finance velice jednoduše zase přijít. Hlavním úkolem je realizace projektu, tak jak byl popsán v žádosti a při dodržování pravidel stanovených pro projekty financované ze strukturálních fondů Evropské unie. Jedná se nejen o již zmíněné předpisy pro výběr dodavatelů či zásad pro vedení a uchování dokladů vztahující se k projektu, ale i například pravidel pro povinnou publicitu. Nesmí se dále zapomínat na to, že realizace záměru musí vést ke splnění předem vytčených cílů projektu. Žadatel již při vyplňování žádosti volí sám cílové hodnoty tzv. monitorovacích indikátorů projektu, a ty nyní musí při realizaci naplňovat. Jedná například o počty pořízených technologií, nově vytvořených pracovních míst či proškolených zaměstnanců. Proto tyto hodnoty už jako žadatel musí důkladně zvážit a uvědomit si, zda je opravdu reálné jich dosáhnout a následně udržet po dobu, která je daným programem vyžadována.

V realizační fázi projektu se pravidelně předkládají průběžné monitorovací zprávy o realizaci projektu. Po jeho ukončení (nebo po ukončení jeho dílčí etapy) pak příjemce zpracuje závěrečnou zprávu a žádost o platbu, ve které zhodnotíte dosažené výsledky projektu. I po následném proplácení však povinnosti administrace projektu pokračují, a to v závislosti na konkrétním programu po dobu tří nebo pěti let. Monitorovací zprávy pak zpravidla předkládáte jednou ročně. Splnění a udržení hodnot výstupů projektu může být následně i předmětem kontroly ze strany příslušných institucí. V případě nesplnění některého z ukazatelů pak můžete být v krajním případě požádáni o vrácení dotace nebo její části.

Celý proces získání prostředků z fondů Evropské unie je nepochybně velmi náročný, přípravou počínaje, přes podání žádosti a podpis grantové smlouvy, vlastní realizaci i následné povinnosti vyplývající z udělené dotace. Na druhou stranu, projekt může dobře a kvalitně zpracovat kdokoli, kdo tomu věnuje příslušný čas a úsilí. Pokud se do toho nechce pustit sám žadatel, může vyžádat pomoc externího konzultanta. Avšak je potřeba si vybrat z komerčních zpracovatelů, zda mají dostat dostatečné zkušenosti v dotační problematice, získat jejich reference a vhodnost stanovení ceny za nabízené služby. Za zpracování žádosti i povinnosti související s realizací projektu nakonec vždy ve všech fázích odpovídá sám příjemce dotace.

4 Analýza dotací ve vybrané obci

Proces získání peněz ze strukturálních fondů Evropské unie je časově i administrativně velmi náročný. Je třeba mít na paměti, že dobrý projekt je takový projekt, jehož realizace by proběhla i bez požadované dotace.

Především je třeba vědět, že samo čerpání dotace z fondů Evropské unie je velká investice z hlediska času i vynaložené energie. Zpracování podkladů, které je nutné předkládat spolu s žádostí o dotaci, vyžaduje často značné administrativní i odborné zkušenosti. Ne všichni zájemci o „evropské peníze“ také ví, že u naprosté většiny tuzemských operačních programů je dotace proplácena zpětně, až po ukončení celého projektu nebo po uzavření jeho dílčích etap. Tedy je potřeba zajistit nejprve vlastní předfinancování.

Náročný je nejen samotný postup získání dotace, ale i její udržení. Týká se to zejména formálních procesů souvisejících s následnou vlastní realizací projektu. Například, že žadatel o dotaci se musí řídit zvláštními požadavky pro provádění výběrového řízení při výběru dodavatele nebo bude muset dokládat majetkové poměry ve firmě a dodržovat zvláštní postupy při evidenci účetnictví a archivace dokumentů. Dále žadatel čeká pravidelné monitorování a reportování o průběhu projektu, a to jak z věcného hlediska, tak i z technického a finančního hlediska. Jakákoliv změna v projektu během realizace musí být složitě projednána a schválena ze strany donátora. Ani po skončení projektu však závazky vůči poskytovateli dotace úplně nekončí. Obvykle platí povinné pravidlo pětileté období udržitelnosti projektu, tedy například technologie a vybavení musí sloužit svému účelu a podobně. Jsou však projekty, kdy doba povinné udržitelnosti je 10 let (například ČOV). Měnit se nesmí ani subjekt, který původně dotaci získal.

4.1 Dotační příležitosti obce za minulá období a jejich využití v obci

V tomto programovacím období byla obec velmi úspěšná v čerpání dotačních titulů. V letech 2010 - 2011 obec čerpala dotaci ze Státního fondu dopravní infrastruktury na zbudování chodníků ve výši 1 183 000 Kč, dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj na úpravu územního plánu ve výši 528 000 Kč. V rámci dotací Regionálního operačního programu Moravskoslezsko byla provedena kompletní rekonstrukce a přístavba mateřské školy v obci v celkové hodnotě investice 24 228 tis. Kč. Z toho dotace činila 22 228 tis. Kč, což činí 90% hodnoty investice; vlastní spoluúčast obce činí 2 000 tis. Kč, což je 10%. V těchto letech byla

rekonstruována i základní škola v celkové hodnotě investice 18 272 tis. Kč, kde dotace v rámci Regionálního operačního programu Moravskoslezsko činila 16 272 tis. Kč a spoluúčast obce byla 2 000 tis. Kč, což je 12% z hodnoty investice. Třetím významným dotačním titulem bylo získání dotace v rámci ROP Moravskoslezsko na zbudování zázemí obou školních zařízení v celkové hodnotě investice 8 066 tis. Kč. Rovněž zde musela být využita spoluúčast obce ve výši 1 000 tis. Kč. Z výše uvedeného vyplývá, že ve sledovaném období obec čerpala dotační zdroje v celkové výši 47 277 tis. Kč.

V roce 2012 obec čerpala dvě dotace z Ministerstva pro místní rozvoj v celkové výši 825 tis. Kč, a to na stavební úpravy č. p. 498 v celkové výši 425 tis. Kč, celková investice činí 2 128 tis. Kč; druhá dotace na úpravu dětského hřiště u mateřské školy ve výši 400 tis. Kč z celkové hodnoty investice 620 tis. Kč.

V roce 2013 obec čerpala dotace na koupi čistícího stroje pro komunální služby. Celková hodnota investice činila 2 983 tis. Kč, z toho dotace Ministerstva pro místní rozvoj byla 2 535 tis. Kč, což je 85 % z celkové hodnoty a dotace Státního fondu životního prostředí činila 149 tis. Kč, to je 5 % z hodnoty stroje a vlastní spolufinancování obce činilo 299 tis. Kč.

Jak uvádí tab. 4.1, která je zpracována dle skutečných výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad Fin 2-12 M, získané dotace jsou viditelné v kapitole třída 4 – Přijaté transfery v jednotlivých letech.

Tab. 4.1 Skutečné hospodaření obce Velká Polom v letech 2012 – 2013

Údaje (v tis. Kč)	2012	2013
DAŇOVÉ PŘÍJMY	15 807	21 162
- daň z příjmu FO ze závislé čin.	3 087	4 186
- daň z příjmu FO ze sam. výděl. čin.	696	199
- daň z příjmu právnických osob	3 037	4 238
- daň z příjmu právn. osob za obec	407	685
- správní a soudní poplatky	1 140	351
- daně z majetku	908	859
- ostatní	6 532	10 644
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	7 491	8 228
- příjmy z vl. činnosti, odvody PO	2 090	2 646
- příjmy z pronájmu majetku	4 890	5 238
- ostatní	511	344
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	20	123
- příjmy z prodeje invest. majetku	20	123
VLASTNÍ PŘÍJMY	23 318	29 513
PŘIJATÉ DOTACE	4 401	4 770
- běžné dotace	3 576	2 086
- kapitálové dotace	825	2 684
PŘÍJMY CELKEM	27 719	34 283
BĚŽNÉ VÝDAJE	20 656	21 559
- platy vč. pojistného, OOV	5 975	6 559
- úroky	96	44
- opravy a udržování	2 576	2 080
- poskyt. NIV přísp., dotace, transf.	4 541	4 373
- ostatní běžné výdaje	7 468	8 503
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	4 228	12 328
- investiční výdaje	4 020	11 953
- poskyt. INV příspěvky, dotace, transf.		
- ostatní kapitálové výdaje	208	375
VÝDAJE CELKEM	24 884	33 887
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	2 835	396
FINANCOVÁNÍ	-2 835	-396
- přijaté úvěry a půjčky celkem		
- splátky jistiny	-1 490	-1 439
- operace řízení likvidity	27	207
- změna stavu na bank.účtech	-1 372	836
Aktuální zůstatek běžných účtů	2 395	1 559

Zdroj: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad (FIN 2 – 12 M)

Z analýzy hospodaření obce v letech 2012 – 2013 vyplývá, že zvýšené investice v roce 2013 byly způsobeny vyššími daňovými příjmy, které činily nárůst o více než 30 %. Taktéž došlo ke zvýšení nedaňových příjmů a to o 10 %. Naproti tomu na výdajové stránce došlo k nárůstu mzdových výdajů o 10 %. Obec realizovala investice do pozemních komunikací (773 tis. Kč), do vodních děl v zemědělské krajině (2,8 mil. Kč), do rozvoje bytového hospodářství (5 mil. Kč) a do oblasti komunálních služeb (nákup čistícího stroje převážně financovaného z dotačního titulu).

4.2 Dotační možnosti za programovací období 2014 – 2020

Dotačních možností v programovacím období je opravdu celá řada. V České republice z velké části dochází k nedočerpání možného objemu peněžních prostředků z fondů Evropské unie a to hlavně z důvodu nepřípravenosti projektu, kvůli problémům s výběrovými řízeními a značnou byrokracií. Důsledek těchto negativních dopadů je nerealizace projektů, například dopravní infrastruktury v České republice.

4.2.1 Dotace na výstavbu bytových jednotek

Ekonomická krize po roce 2008 se plně také projevila v sociální oblasti všech obyvatel České republiky, ale zejména v Moravskoslezském kraji, kde tyto dopady zasáhly mnohé rodiny, kdy došlo v mnoha případech ke ztrátě zaměstnání u jednoho i obou manželů, ale týká se to i svobodných občanů a tito lidé se stali závislími na státních sociálních dávkách. Oblast okresu Opava je známá tím, že občané si historicky zajišťovali a zajišťují své bydlení svépomocnou výstavbou rodinných domků, rekonstrukcemi a nástavbami stávajících bytových prostor. Tato nová situace nejen snížila spotřebu domácností, ale zejména i možnosti řešit své bydlení uvedenou formou u většiny domácností a to již po roce 2000.

Z tohoto stavu začala poptávka občanů i v obci Velká Polom po bytech a bylo nutné přijmout nezbytná opatření pro zajištění potřeb těchto občanů, zejména pak osamělých matek s dětmi, občanů v důchodovém věku, ale i rodin s dětmi, které se dostaly do svízelné ekonomické i sociální situace.

Za této situace se tito občané obracejí o pomoc při řešení svých bytových problémů na obecní úřad formou žádostí o přidělení bytu, ale obec Velká Polom nedisponuje v současné

době žádnými volnými byty a už vůbec ne byty sociálního charakteru, kdy nájemné je regulováno.

Tuto problematiku řeší sociální komise, která také ovšem poukazuje i na problémy starších spoluobčanů, kteří se již zcela nedokáží o sebe postarat, a proto jsou nuceni opustit rodnou obec a hledat bydlení v okolních obcích či městech. Strach z dlouhodobých pobytů v cizím prostředí vede ke zhoršování nejen jejich psychické stránky, ale i ke zhoršování zdravotního stavu.

K datu 31.12.2015 obec Velká Polom eviduje 5 oprávněných žádostí občanů, kteří splňují podmínky pro přidělení sociálního bytu do užívání a dalších 6 žádostí, u kterých je předpoklad pro získání bytu do užívání. Jedná se o žádost matky samoživitelky, dvě žádosti seniorů a zbývající jsou žádosti rodin s dětmi ve věku do 35 let.

Vzhledem k technickému stavu budovy a stávající dispozici budou provedeny nutné stavební vnitřní úpravy a přístavba k západnímu průčelí budovy, čímž vznikne 7 bytových jednotek se standartním vybavením, jak ukazuje Tab. 4.2, z toho 6 nových vymezených bytů pro sociální bydlení, jak ukazuje Tab. 4.3.

Rozpočet tohoto projektu se předpokládá ve výši 10 060 000 Kč, z toho příspěvek státu na sociální bydlení činí 550 000 Kč na jednu bytovou jednotku. Při realizaci 6 bytových jednotek se jedná o celkovou sumu 3 300 000 Kč, viz Tab. 4.4.

Tab. 4. 2 Základní kapacity funkčních jednotek

Plocha	V m ²
Zastavěná plocha stavby	229,38
Obestavěný prostor stavby	1729,50
Celková užitná plocha 1. PP	43,20
Celková užitná plocha 1. NP	179,38
Celková užitná plocha 2. NP	158,67
Celková užitná plocha všech NP	381,31
Celková užitná plocha všech bytu	236,55

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.3 Byty pro sociální bydlení

Plocha bytu	V m²
Celková plocha bytu č. 1	38,10
Celková plocha bytu č. 2	64,89
Celková plocha bytu č. 3	33,22
Celková plocha bytu č. 4	32,79
Celková plocha bytu č. 5	54,69
Celková plocha bytu č. 6	38,81

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.4 Investiční bilance potřeb a zdrojů financování akce

Druhé členění investičních nákladů	Hodnota v Kč
Náklady dokumentace projektu	230 000
Náklady realizace projektu	210 000
Náklady přípravy a zabezpečení projektu	420 000
Náklady stavební a technologické části staveb	9 200 000
Souhrn finančních potřeb projektu	10 060 000
Dotace ze státního rozpočtu	3 300 000
Vlastní prostředky obce	6 760 000
Souhrn finančních zdrojů projektu	10 060 000

Zdroje: Vlastní zpracování

Výše uvedené byty sociálního bydlení svou podlahovou plochou vyhovují podmínkám podprogramu 117D514, který byl vyhlášen Ministerstvem pro místní rozvoj dne 22.12.2015 „Podpora výstavby podporovaných bytů pro rok 2015“.

Pojem sociálního bydlení představuje obecný termín pro bydlení osob, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci způsobené sociálními okolnostmi jejich života, které ani při

využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politiky nemají přístup k bydlení a nejsou schopny zajistit si bydlení vlastními silami. Cílem výstavby pečovatelských bytů je zajištění sociálního bydlení pro osoby z cílové skupiny tak, aby došlo k získávání anebo prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti a současně umožnění efektivního poskytování terénních služeb sociální péče.

Dle předpokladu dojde po roce 2020 k nárůstu počtu osob starších 65 let a tím se bude zvyšovat poptávka po sociálních službách pro tuto skupinu obyvatel. Každému občanu, ať žije kdekoli musí být umožněn přístup k celému spektru sociálních služeb. Proto se obec Velká Polom rozhoduje v budoucnu rozšířit možnost sociálního bydlení i pro tuto skupinu obyvatel.

4.2.2 Dotace na zbudování čističky odpadních vod

Velká Polom je obcí s převládající obytnou funkcí a doplňujícími funkcemi výrobní a obslužnou. Hlavní část zástavby tvoří rodinné domy. Obytná zástavba obce je soustředěna převážně podél krajské komunikace III. třídy a státní silnice I. třídy. V centrální části je vybudováno nákupní středisko a několik bytových domů, mateřská i základní škola v severní části obce se nachází bývalý areál zemědělského družstva. Výhledově územní plán počítá s výstavbou dalších rodinných domů, bytových domů a viladomů v lokalitě Mlýnek.

Zastavěná část i zastavitelné části obce leží ve značně členitém terénu. Poměrně členitý terén neumožňuje gravitační plošné odkanalizování celého území jedním stokovým systémem. Terén obce je charakterizován značně sklonitým terénem a z toho vyplývajícím složitým výškopisným rozložením výstavby. Obec se nachází na rozvodí 3 dílčích povodí. Zastavěným územím obce neprotéká žádná významnější vodoteč. Katastrem obce protéká několik malých potoků, které tvoří levostranný přítok VT Porubka. Potoky jsou znečištěny odpadními vodami, které jsou částečně předčišťovány v septicích a domovních ČOV a vypouštěny do recipientů. V západní části území obce se nachází kaskáda nádrží sloužící k dočišťování odpadních vod z Lihovaru, viz Tab. 4.5.

Průmyslová výroba v obci je soustředěna převážně do areálu bývalého zemědělského družstva na okraji současně zastavěného území v severní části obce. V tomto areálu sídlí několik menších podnikatelských subjektů. K významným podnikům v obci patří Lihovar a likérka s.r.o. nacházející se na okraji současně zastavěného území obce.

Obec Velká Polom, kromě nových rodinných domů v lokalitě „Mlýnek“ v jihovýchodní části, nemá v současné době vybudovanou centrální ČOV. Likvidace odpadních vod probíhá lokálně přímo u zdroje, tedy žumpou na vybírání, septiky a malé domovní ČOV s přepady zaústěnými do stávající kanalizace nebo přímo do nejbližší vodoteče.

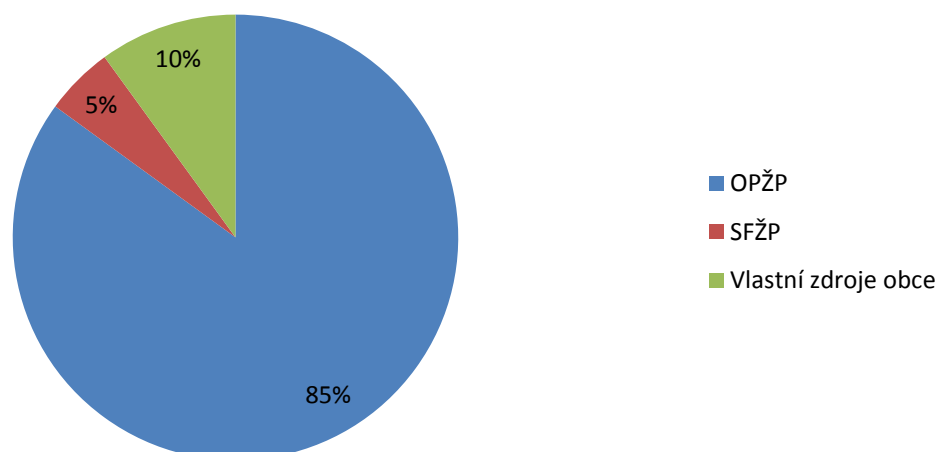
Tab. 4.5 Odvedení a čištění odpadních vod

Položka		2005	2015	2025
Počet trvale bydlících obyvatel napojených na kanalizaci	obyv.	1470	2029	3000
Počet trvale bydlících obyvatel napojených na ČOV	obyv.	55	332	2750
Produkce odpadních vod	m ³ /den	195,60	244	360

Zdroj: Vlastní zpracování

Odvádění splaškových vod z obce Velká Polom je navrženo novou splaškovou oddílnou kanalizací, která bude zaústěna na čistírnu odpadních vod. Současně bude realizována výstavba nové nechanicko-biologické ČOV pro látkové zatížení 3000 EO v lokalitě zvané Mlýnek. Umístění ČOV umožňuje stávající napojení odpadních vod jak z rodinných domů v lokalitě Mlýnek, tak i z budoucích kanalizačních řádů celé obce, viz Tab. 4.6. Výpočet nákladů na výstavbu vodovodů a kanalizací byl proveden dle metodického pokynu Mze ČR a to ve výši 29 376 tis. Kč, viz. Graf 4.1.

Graf 4.1 Vícezdrojové financování

Zdroje: Vlastní zpracování

Tab. 4.6 Časový harmonogram projektu

Položka	Časový harmonogram
Výstavba ČOV	2017 – 2020
Výstavba kanalizace	2017 – 2020

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.3 Analýza dotačních možností dle hospodaření obce v letech 2014 - 2020

Byla provedena analýza hospodaření obce v jednotlivých letech dle skutečně dosažených výsledků z výkazů Fin 2-12 M. Na základě retrospektivních příjmů a výdajů za ukončená období roku 2014, 2015 byl predikován vývoj těchto rozpočtových kapitol i pro roky následující. Pro očekávanou skutečnost roku 2016 byl použit schválený rozpočet obce na tento kalendářní rok. Ve sloupci OČ – 2016 byly zrealizovány některé položky, které vycházejí ze skutečnosti minulých let, investiční výdaje jsou navýšeny o plánované investice, které nebyly ve schváleném rozpočtu na daný rok, jak uvádí Tab. 4.7.

Tab. 4.7 Skutečné hospodaření obce Velká Polom v letech 2014 – 2016

Údaje (v tis. Kč)	2014	2015	RO - 2016	OČ - 2016
DAŇOVÉ PŘÍJMY	22 974	24 959	25 506	25 500
- daň z příjmu FO ze závislé čin.	4 452	4 592	5 000	5 000
- daň z příjmu FO ze sam. výděl. čin.	305	1 390	900	1 000
- daň z příjmu právnických osob	4 975	5 184	5 360	5 360
- daň z příjmu právn. osob za obec	595	579	0	600
- správní a soudní poplatky	316	390	400	400
- daně z majetku	878	954	900	900
- ostatní	11 453	11 870	12 946	12 240
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	6 362	6 362	6 444	6 744
- příjmy z vl. činnosti, odvody PO	1 915	1 709	2 041	2 041
- příjmy z pronájmu majetku	3 088	3 096	4 196	4 196
- ostatní	1 359	1 557	207	507
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0	118	0	0
- příjmy z prodeje invest. majetku	0	16	0	
VLASTNÍ PŘÍJMY	29 336	31 439	31 950	32 244
PŘIJATÉ DOTACE	2 078	3 516	7 932	15 152
- běžné dotace	2 078	2 503	1 932	1 932
- kapitálové dotace	0	1 013	7 932	13 220
PŘÍJMY CELKEM	31 414	34 955	39 882	47 396
BĚŽNÉ VÝDAJE	24 185	23 029	27 940	24 548
- platy vč. pojistného, OOV	5 531	4 952	8 462	6 550
- úroky	16	7	110	145
- opravy a udržování	5 929	1 837	260	260
- poskyt. NIV přísp., dotace, transf.	4 356	3 814	4 667	4 667
- ostatní běžné výdaje	8 353	12 419	14 441	12 926
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	6 404	36 902	8 092	22 781
- investiční výdaje	6 404	36 353	8 092	8 092
- ostatní kapitálové výdaje	0	549	0	14 689
VÝDAJE CELKEM	30 589	59 931	36 032	47 329
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	825	(24 976)	3 850	67
FINANCOVÁNÍ	(825)	24 976	(3 850)	(67)
- přijaté úvěry a půjčky celkem		26 013		2 500
- splátky jistiny	(1 282)	(176)	(3 850)	(3 850)
- operace řízení likvidity	(262)	0		
- změna stavu na bank.účtech	719	(861)		1 283
Aktuální zůstatek běžných účtů	840	1 701	1 701	418

Zdroj: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad (FIN 2 – 12 M)

Příjmy jsou děleny do jednotlivých kapitol. Daňové příjmy, které převážně zahrnují daně z příjmů fyzických osob, právnických osob, daň z přidané hodnoty, daně majetkové a veškeré poplatky, jsou predikovány na úrovni asi 25 mil. Kč, s mírným 2 % navýšením pro následující období. Nedaňové příjmy, které zahrnují převážně příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmů a místní poplatky, na úrovni 6,5 mil. Kč, v prospektivě s mírným nárůstem o 1 %. Kapitálové příjmy jsou tvořeny prodejem majetku. V minulých letech činili tyto příjmy minimální podíl, v prospektivě se s tímto příjmem nepočítá. Přijaté transfery, které zahrnují transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu a neinvestiční přijaté transfery přijaté od krajů, činí dle skutečnosti částku 2 mil. Kč a s touto částkou je počítáno i ve výhledu analyzovaného období. Investiční dotace v roce 2014 byly nulové, v roce 2015 získala obec dotaci ve výši 957 tis. Kč jako příspěvek k výstavbě tělocvičny a v roce 2016 se předpokládá realizace čistírny odpadních vod v obci v celkové hodnotě 29,34 mil. Kč z čehož dotace by měla činit 90 % z hodnoty investice. Vzhledem k časovému harmonogramu předpokládané investice je v analýze rozdělena celá akce do dvou let. Polovina investičních nákladů včetně zdrojů financování je v analýze uvedena v roce 2016 a druhá polovina je uvedena v roce 2017. Investiční záměr na výstavbu bytových jednotek se předpokládá realizovat v roce 2017, částka investiční dotace je zahrnuta pro tento rok ve výši 3,3 mil. Kč.

Běžné výdaje, které se týkají běžného provozu obce, úroky, příspěvky organizacím a spolkům působících v obci, opravy a udržování a platy zaměstnanců, se dle skutečnosti pohybují ve výši 24,5 mil. Kč a tyto jsou v průměru předpokládány i v následujícím sledovaném období. Kapitálové výdaje v roce 2014 činily investice do pozemních komunikací, do komunálních služeb a územního rozvoje (asi 2,7 mil. Kč) a ostatní jsou investice každá řádově do hodnoty 0,5 mil. Kč. V roce 2015 obec realizovala velkou investiční akci na vybudování sportovního zařízení v obci v celkové hodnotě asi 26 mil. Kč. Tato investice byla hrazena převážně z úvěrových zdrojů, dofinancování proběhlo z vlastních zdrojů. V roce 2016 obec bude realizovat zastřešení multifunkčního hřiště v částce 4 mil. Kč, dokončení terénních úprav u sokolovny a začátek realizace výstavby čistírny odpadních vod ve výši 29,3 mil. Kč, která bude rozložena do dvou let. V roce 2017 se předpokládá výstavba šesti bytových jednotek pro sociální bydlení v celkové hodnotě investice 10,06 mil. Kč, která se předpokládá realizovat v roce 2017 a v roce 2018, což je zřejmé v Tab. 4.8.

Tab. 4. 8 Výhled hospodaření obce v letech 2017 - 2020

Údaje (v tis. Kč)	2017	2018	2019	2020
DAŇOVÉ PŘÍJMY	25 981	26 472	26 972	27 482
- daň z příjmu FO ze závislé čin.	5 100	5 202	5 306	5 412
- daň z příjmu FO ze sam. výděl. čin.	1 020	1 040	1 061	1 082
- daň z příjmu právnických osob	5 467	5 577	5 688	5 802
- daň z příjmu právn. osob za obec	600	600	600	600
- správní a soudní poplatky	400	400	400	400
- daně z majetku	909	918	927	937
- ostatní	12 485	12 734	12 989	13 249
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	6 549	6 531	6 596	6 662
- příjmy z vl. činnosti, odvody PO	2 061	2 080	2 101	2 122
- příjmy z pronájmu majetku	4 238	4 198	4 240	4 282
- ostatní	250	253	255	258
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0	0	0	0
- příjmy z prodeje invest. majetku	0	0	0	0
VLASTNÍ PŘÍJMY	32 530	33 002	33 568	34 144
PŘIJATÉ DOTACE	16 820	3 621	1 991	2 010
- běžné dotace	1 951	1 971	1 991	2 010
- kapitálové dotace	14 869	1 650	0	0
PŘÍJMY CELKEM	49 351	36 623	35 558	36 154
BĚŽNÉ VÝDAJE	24 311	24 515	24 930	25 353
- platy vč. pojistného, OOV	6 681	6 815	6 951	7 090
- úroky	145	114	85	56
- opravy a udržování	500	300	300	300
- poskyt. NIV přisp., dotace, transf.	3 800	3 838	3 876	3 915
- ostatní běžné výdaje	13 185	13 448	13 717	13 992
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	20 718	6 030	1 200	1 200
- investiční výdaje	1 000	1 000	1 200	1 200
- poskyt. INV příspěvky, dotace, transf.	0	0	0	0
- ostatní kapitálové výdaje	19 718	5 030	0	0
VÝDAJE CELKEM	45 029	30 545	26 130	26 553
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	4 322	6 078	9 428	9 602
FINANCOVÁNÍ	(4 322)	(6 078)	(9 428)	(9 602)
- přijaté úvěry a půjčky celkem	0	0	0	0
- splátky jistiny	(4 619)	(4 619)	(4 619)	(4 042)
- operace řízení likvidity	0	0	0	0
- změna stavu na bank.účtech	297	(1 459)	(4 809)	0
Aktuální zůstatek běžných účtů	121	1 580	6 389	6 389

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci financování se v jednotlivých letech promítají splátky úvěru a změny stavu finančních prostředků. V letošním roce analýza předpokládá přijetí bankovního úvěru ve výši 2,5 mil. Kč na dofinancování podílu vlastních zdrojů. Po celé sledované období je vykazován kladný zůstatek bankovního účtu obce. Provedenou analýzou lze konstatovat, že obec je schopna realizovat obě dotované investiční akce ovšem za předpokladu, že budou vykryty bankovním úvěrem ve výši 2,5 mil. Kč. V uvedené analýze se předpokládá čerpání tohoto úvěru v roce 2016 se splatností v roce 2020. V případě, že by obec nečerpala tento úvěr nebyla by schopna při zachování běžného chodu obce plně krýt svůj podíl na investicích z vlastních zdrojů.

I když obec čerpá tyto relativně vysoké úvěrové zdroje, její dluhová služba ve sledovaném období 2014 činila 4,42 %, pro rok 2015 vykazoval hodnotu 0,58 % a pro období 2016 – 2020 se pohybuje na hranici 14 %, jak uvádí Tab. 4.9.

Tab. 4.9 Výpočet ukazatelů zadluženosti obce Velká Polom v letech 2014 - 2020

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dluhová služba k běž. příjmům	4,13	0,54	11,69	13,82	13,53	13,23	11,34
Zadluženost	4,42	0,58	12,39	14,65	14,34	14,02	12,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby k běžným příjmům se stanovuje dle Ministerstva financí České republiky. Jeho výpočet se provádí součtem úroků a splátek a následným vydělením běžnými příjmy. Oproti tomu ukazatel zadluženosti je při výpočtu přísnější. Vypočítá se součtem úroků a jistiny a následně se dělí vlastními příjmy.

4.3 Dotační příležitosti obce v rámci sdružení Mikroregionu Matice Slezské

Obec je součástí Mikroregionu Matice Slezské, která od založení do současnosti realizovala pro své členy projekt cyklostezka v úseku Doškův mlýn – lávka přes řeku Opavu v katastru Mokré Lazce, jež propojila Mikroregion Matice Slezská s Mikroregionem Hlučínsko, integrovaný informační systém Mikroregionu Matice Slezská, v rámci kterého byla vybudována mikroregionální počítačová síť, digitální barevné ortofotomapy obcí v katastrální území MMS, pasport komunikací na území MMS v intravilánech obcí, informační systém MISYS pro mikroregion a obce Čavisov, Dolní Lhota, Kyjovice, Hlubočec, Nové Sedlice, časopis „Háječan“ s přílohou obcí MMS, který se vydával až do roku 2013 jednou ročně pro všechny členské obce MMS, obci Nové Sedlice byla poskytnutá dotace na realizaci projektu Cyklotrasy krajem Matice Slezské, zpracování studie proveditelnosti Lodí nebo raftem nivou řeky Opavy, v roce 2011 se podařilo sjednotit webové stránky většiny obcí firmou Galileo. Vznikly i nové webové stránky mikroregionu, které jsou propojeny se stránkami členských obcí a staly se přehlednějšími a poskytují více informací. V roce 2012 se podařilo společným úsilím členských obcí Kyjovice, Pustá Polom a Těškovice uskutečnit velmi výjimečnou a zajímavou kulturní akci s názvem Oživlá historie Českého Slezska a realizace projektu „Oprava komunikací a zpevněné plochy v Mikroregionu Matice Slezská“ ve výši přes 2 mil. Kč. Do tohoto projektu se zapojily obce Čavisov, Háj ve Slezsku, Mokré Lazce, Nové Sedlice a Těškovice.

Komunikace mezi obcemi probíhá na velmi dobré úrovni. Vztahy mezi starosty obcí jsou pozitivní, spolupráce probíhá v přátelské atmosféře. Samozřejmě každá obec má svá specifika a své problémy, proto najít téma pro společný projekt je obtížnější, ale ne nemožné. O tom svědčí projekty, které se podařilo za dobu existence svazku obcí zrealizovat.

Mikroregion se připravuje na nové programové období a čerpání financí z něj. Samozřejmě bude probíhat i nadále spolupráce vzájemného setkávání, vyměňování osobních zkušeností mezi obcemi. Mezi v současnosti nejdiskutovanější společný projekt patří vybudování útulku pro psy, protože problém s toulavými psy v obci tíží mnoho starostů mikroregionu.

Záměr zbudování útulků pro psy byl plánován na letošní rok. Investice by dosahovala výše 10 mil. Kč, dotační zdroje v rámci Integrovaného regionálního operačního programu by činily 85 % a 15 % činí vlastní podíl. Nositelem projektu by byl Mikroregion Matice Slezská, členské obce by se museli spolupodílet na této investici každá částkou 107 tis. Kč. Byla provedena

ekonomická analýza provozu psiho útulku pro 150 psů. Celkové roční náklady na provoz útulku by činily 11 mil. Kč, což v průměru činí pro každou obec roční příspěvek 186 tis. Kč. Po seznámení jednotlivých starostů členských obcí s ekonomickou analýzou projektu bylo rozhodnuto tento projekt odložit z hlediska vysokých provozních nákladů.

Rozpočet Mikroregionu Matice Slezské činí pro běžný rok řádově 750 tis. Kč, z čehož členský příspěvek obcí činí 660 tis. Kč za rok a asi 90 tis. Kč činí neinvestiční přijaté dotace od krajů. Obec Velká Polom přispívá částkou 41 tis. Kč. Od roku 2017 se členský příspěvek zvýší na dvojnásobně.

Výdaje tvoří služby projektového manažera ve výši 291 tis. Kč, který sleduje, zjišťuje a zajišťuje dotační možnosti, jak pro celý Mikroregion, tak pro jednotlivé členské obce. Další podstatný výdaj tvoří příspěvek Místní akční skupině Opavsko ve výši 310 tis. Kč, zbytek tvoří kancelářský materiál a ostatní služby.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo vymezit význam neziskových organizací, charakterizovat obec Velkou Polom a dotační tituly a zhodnotit dotační úspěchy obce v minulém období a analyzovat dotační možnosti za programovací období 2014 – 2020 a vyhodnotit jejich dopady na regionální rozvoj obce. Byla použita srovnávací a prospektivní analýza, na základě kterých byly vypočítány poměrové ukazatele dluhové služby.

Teoretická část se zabývá samotným vysvětlením a základní charakteristikou neziskových organizací a jejich zdrojem financování, dále vysvětluje rozdělení pojmů obec a kraj a podrobně se zabývá charakteristikou obce Velká Polom spojenou s hospodařením a ekonomickou situací v obci. Charakterizuje Mikroregion Matice Slezské, kterou je obec Velká Polom součástí od roku 1999. A v neposlední řadě charakterizuje dotační tituly, rozpočtový proces obcí, financování programu ze státního rozpočtu, výběr dotačního programu a také záúčtování dotací v rámci obcí.

Praktická část se zabývá zhodnocením hospodaření obce v letech 2010 – 2013, přičemž čerpání dotačních titulů v těchto sledovaných letech činilo částku 49 075 tis. Kč. Dotační zdroje byly poskytnuty z Ministerstva pro místní rozvoj, Státní fond životního prostředí, Státní fond dopravní infrastruktury a Regionální operační program Moravskoslezsko. Jednalo se o dotace na zbudování chodníků, územního plánu, rekonstrukce mateřské a základní školy včetně zbudování zázemí, rekonstrukce dětského hřiště u mateřské školy, stavební úpravy domu č.p. 498 a nákup čistícího stroje.

V roce 2014 obec byla dotačně neutrální, v roce 2015 čerpala dotaci na zařízení sportoviště. Velkou část ovšem tvořil vlastní podíl obce, kterou obec řešila převážně cizími zdroji.

V rámci prospektivy je výchozím rokem očekávaná skutečnost roku 2016, která vychází ze schváleného rozpočtu obce na daný rok. Pro letošní rok obec předpokládá schválení žádosti o dotaci na zbudování čističky odpadních vod, která bude realizovaná v letech 2016 – 2017 vždy polovinou investičního nákladu. Dále obec předpokládá podání žádosti o dotaci na zbudování bytů pro sociální bydlení v počtu šesti jednotek. Realizace se předpokládá v letech 2017 – 2018 vždy polovinou investičního nákladu. Tyto investiční akce včetně zdrojů jejich financování byly zpracovány do prospektivní analýzy obce Velká Polom, ze které vyplývá, že obec je schopna zrealizovat výše uvedené investice za předpokladu dodržení příjmů a výdajů na běžný chod obce (predikováno dle skutečnosti

minulých období), a čerpání bankovního úvěru na dofinancování investičních aktivit v letech 2016 – 2017. Pro další období jsou predikovány jen minimální investice z důvodu omezitelnosti.

Z hospodaření obce za jednotlivá sledovaná období vyplývá, že obec byla velmi úspěšná v čerpání dotačních titulů v oblastech předškolního a základního vzdělávání, v oblasti pozemních komunikací a v oblasti komunálních služeb a územního rozvoje obce. V případě získání dotace na plánované aktivity bude mít realizace investic pozitivní dopad do oblasti odvádění a čištění odpadních vod a bytového hospodářství. Obecní politika vychází ze skutečnosti, že obec Velká Polom je takzvanou příměstskou obcí města Ostravy, kde se značně rozvíjí individuální bytová výstavba a s tím souvisí nárůst obyvatel obce, kdy se předpokládá, že v roce 2025 bude žít v obci až 3000 obyvatel. Vedení obce se na tuto skutečnost připravovalo již v minulém programovacím období, kdy byla zrekonstruovaná školní a předškolní zařízení a v minulém roce zbudováno moderní sportoviště. Standardním vyústěním této situace je řešení čištění odpadních vod, které obec v současné době řeší realizací čističky odpadních vod.

Obec Velká Polom patří v rámci regionu mezi velmi úspěšné žadatele o dotace i z hlediska úspěšnosti v rámci schválení dotačních titulů. Prospektivní analýzou hospodaření obce lze konstatovat, že obec je ekonomicky zdravá. Výše dluhové služby je na úrovni 11 – 13,5 %, což se pohybuje pod doporučenou hranicí 15 %. Tento ukazatel má nemalý vliv mimo jiné i na úspěšnost žadatelů o dotace.

Negativním jevem v rámci žádostí o dotaci je dle mého názoru náročnost zpracování a administrace projektu. Rovněž legislativa je značně nepřehledná a rozsáhlá. Dalším náročným krokem je problematika výběrových řízení na realizátora investiční akce z hlediska dodržení všech podmínek a kritérií.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

- [1] DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7478-799-7.
- [2] HAVLAN, Petr, Jan JANEČEK a kol. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2. vyd. Praha: Leges, 2014. 400 s. ISBN 978-80-7502-057-4.
- [3] KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.
- [4] MACKENZIE, Bruce. *Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards*. Hoboken: Wiley, 2014. 1055 s. ISBN 978-1-118-73409-4.
- [5] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. Praha: Grada Publishing, 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.
- [6] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [7] RŮŽIČKOVÁ MERLÍČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 254 s. ISBN 978-80-7263-675-4.
- [8] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. Praha: Acha obec účtuje, 2010. 260 s. ISBN 978-80-2545-609-5.
- [9] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba v roce 2012*. Praha: Acha obec účtuje, 2012. 253 s. ISBN 978-80-260-1010-4.
- [10] STEJSKAL, J., H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.
- [11] SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání (nevýdělečné organizace) – 187 postupů účtování*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 344 s. ISBN 978-80-7263-728-7.
- [12] SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání (nevýdělečné organizace) – 181 postupů účtování*. Olomouc: ANAG, 2012. 527 s. ISBN 978-80-7263-738-6.

b) Ostatní

[13] OBEC VELKÁ POLOM. *Strategický plán rozvoje obce Velká Polom do roku 2022*. Velká Polom, 2013.

[14] OBEC VELKÁ POLOM. *Monitoring hospodaření obce Velká Polom ze dne 20. listopadu 2015* [online]. VELKÁ POLOM [3. prosince 2015]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/obce/detail/00300829>

zákony a vyhlášky

Zákon č. 563/1991Sb., o účetnictví.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Předpis č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Vyhláška č. 504/2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Vyhláška č. 410/2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

Vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek.

Vyhláška č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku.

Vyhláška č. 416/2004 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

ČÚS č. 701 – 710 pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Seznam zkratk

ČOV	čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DSO	dobrovolné svazky obcí
EO	ekvivalentní označení
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
INV	investiční
MF	Ministerstvo financí
MISYS	modulární informační systém
MMS	Mikroregion Matice Slezská
Mze	Ministerstvo zemědělství
NIV	neinvestiční
NP	nadpodlaží
OČ	očekávaný rozpočet
OOV	ostatní osobní výdaje
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	právnícká osoba
PP	první podlaží
RES	registr ekonomických subjektů
RO	rozpočet obce (schválený)
ROP	regionální operační program
SF	státní fond
SR	státní rozpočet
ÚSC	územní samosprávný celek

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2016

Bc. Lucie Plhalová

Seznam příloh

Příloha 1	Závěrečný účet obce Velká Polom za rok 2010
Příloha 2	Závěrečný účet obce Velká Polom za rok 2011
Příloha 3	Výkaz pro hodnocení rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za rok 2012 (s. 1 – 11)
Příloha 4	Výkaz pro hodnocení rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za rok 2013 (s. 1 – 11)
Příloha 5	Výkaz pro hodnocení rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za rok 2014 (s. 1 – 11)
Příloha 6	Výkaz pro hodnocení rozpočtu územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za rok 2015 (s. 1 – 12)
Příloha 7	Rozpočet obce Velká Polom na rok 2016